

HET FACILITAIR
BEDRIJF

Netwerkdag Archieven

3 maart 2023

Programma

- 10.00 uur: Presentatie resultaten nodenbevraging |
Alexander Vander Stichele, FARO
Reflectie over resultaten door panel uit brede archiefsector
 - 11.30 uur: Inspiratiemoment met concrete voorbeelden uit de
archiefpraktijken
 - 12.20 uur: Lunch en netwerkmoment
-
- A large yellow triangle is positioned in the bottom right corner of the slide, pointing towards the top right.

Programma

- 13.45 uur: Aan de slag! In kleine groepen leernoden en toekomstige vormingen in kaart brengen (2 thema's)
 - 15.30 uur: Koffiepauze
 - 16.00 uur: Slotlezing over het belang van duurzame netwerken en samenwerkingsverbanden in de archief- en erfgoedsector
-
- A yellow triangle graphic is located in the bottom right corner of the slide, pointing towards the top right.

Wifi

wifinetwerk "VO Events"

wachtwoord "vlaanderen"

Programma

- Presentatie resultaten nodenbevraging | Alexander Vander Stichele, FARO
Reflectie over resultaten door panel uit brede archiefsector:
 - Eddy Put (Vlaamse rijksarchieven)
 - Ann Mares (ADV N, voorzitter Archievenoverleg)
 - Els Michielsen (Stadsarchief Lier en sectielid AHD VVBAD)
 - Bram Dierckx (Intergemeentelijk archivaris Balen, Dessel, Laakdal, Meerhout en Retie)
 - Quincy Oeyen (Cluster Documentbeheer van Het Facilitair Bedrijf)

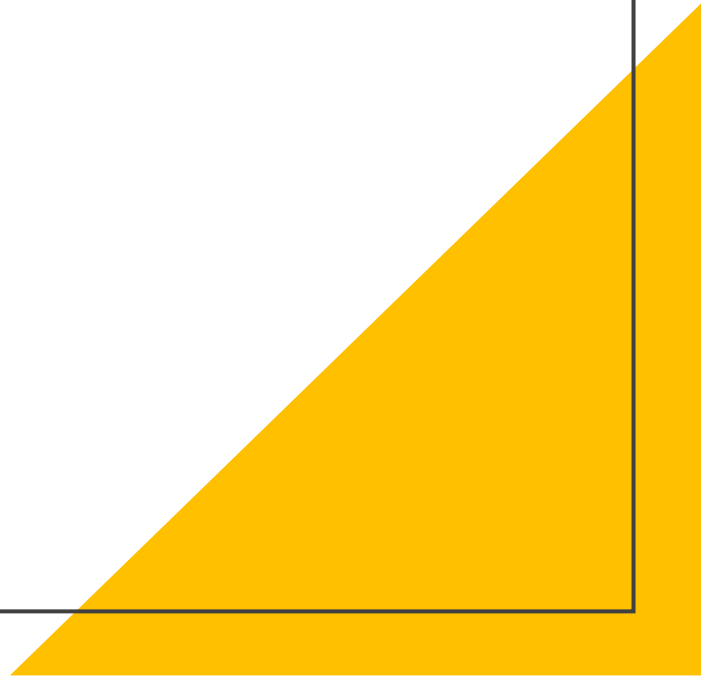

Nodenbevraging archieven 2022

Alexander Vander Stichele – Coördinator onderzoek FARO

Opbouw presentatie:

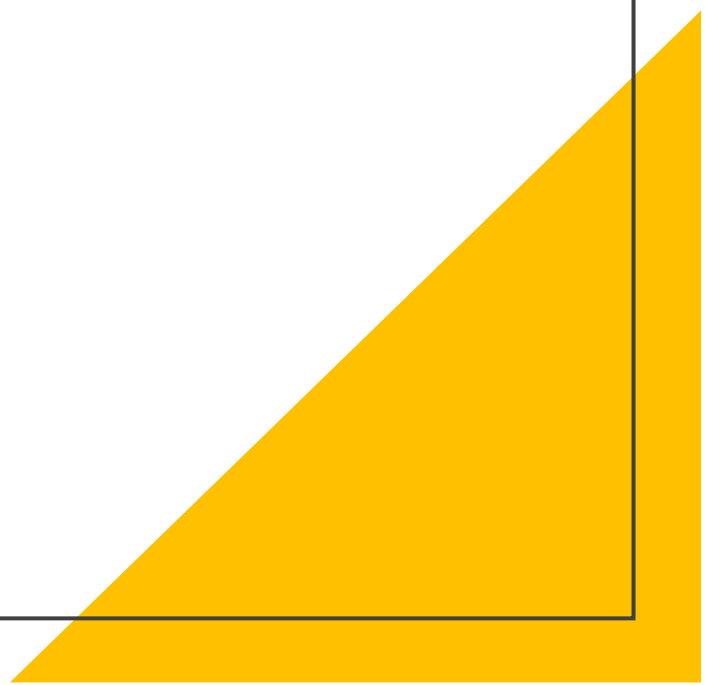
1. Opzet onderzoek
2. Resultaten – deel 1
→ Reflectie
3. Resultaten – deel 2
→ Reflectie
4. Resultaten – deel 3
→ Reflectie

Nodenbevraging archieven 2022

Opzet onderzoek

→ Centrale insteek nodenbevraging:

- Wat zijn de ondersteuningsnoden van de Vlaamse archieven anno 2022?
- Wanneer, in welke context en hoe willen ze ondersteund worden?
- Hoe goed zijn de archieven ingebed in de (boven)lokale context?

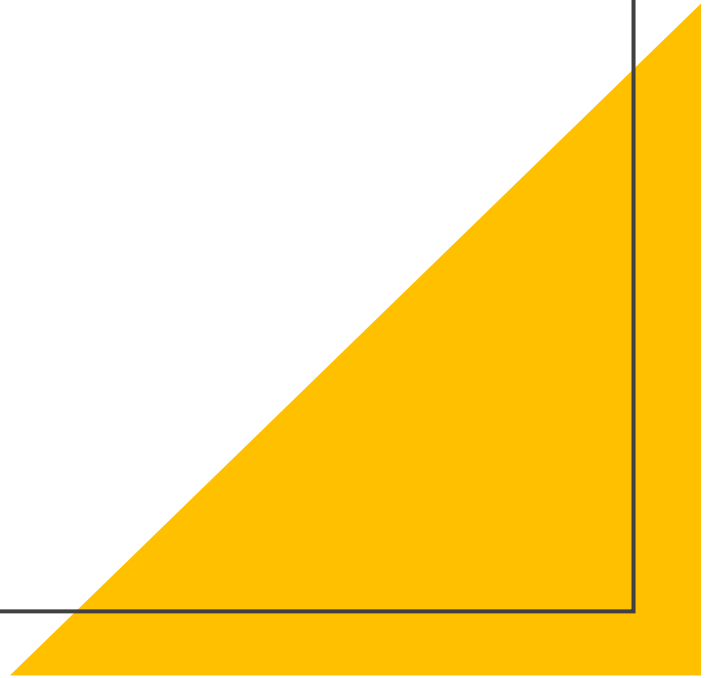
→ Doelgroep:

- Alle Vlaamse professionele en niet-professionele archiefwerkingen
- Zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke archieven

→ Vragenlijst:

- Over uzelf en het archief
- De omgang met archiefcollecties
- De (boven)lokale verankering van het archief
- Toolboxen, kwaliteitslabel en ondersteuning
- Andere vormen van erfgoed
- Droomvraag

→ Concreet:

- E-survey met interne logica
- Individuele link per archief (479 prof. arch. / 1524 niet-prof arch.)
- Aankondigingsemail + uitnodigingsemail
- Follow-up: 2 herinneringen

→ Bevragingsperiode:

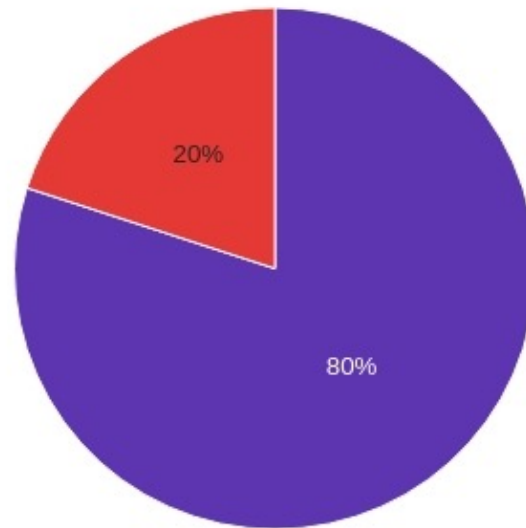
- 31 maart t.e.m. 31 april 2022

→ Respons:

- **Professionele archieven: 21% (102)**
- Niet-professionele archieven: 5% (69)

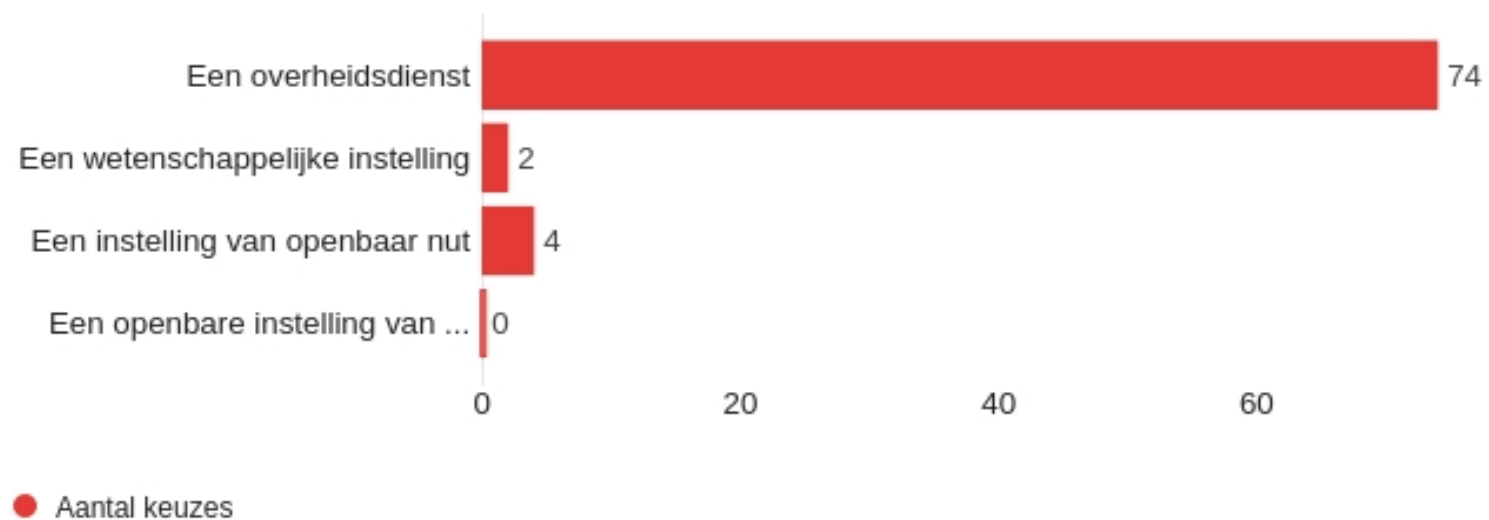
→ Professionele archieven: profiel

Statuut (N = 100, missing = 2)

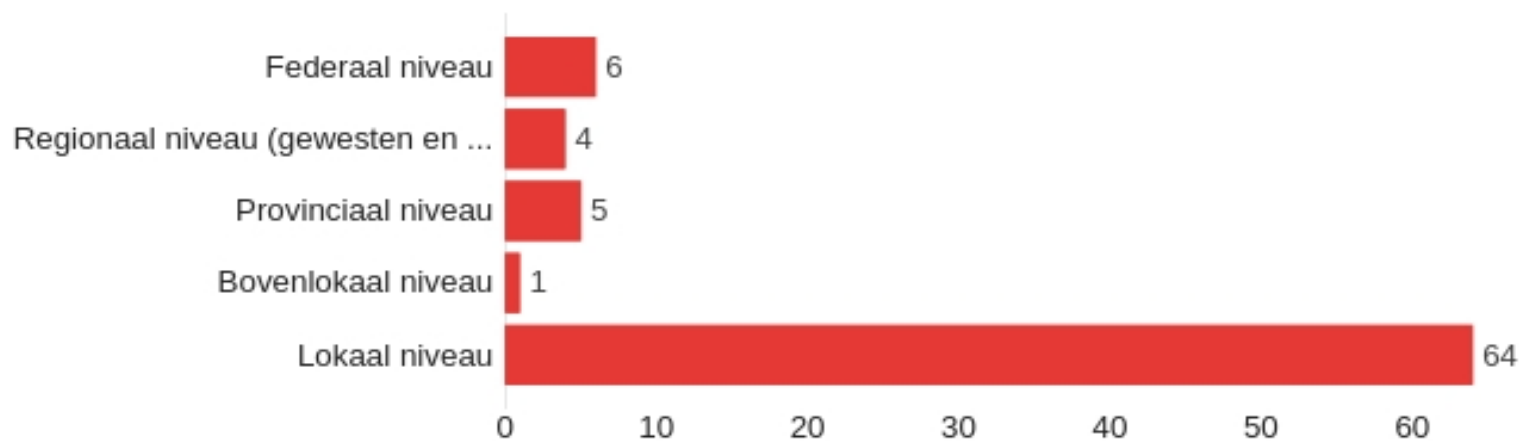

● Publiekrechtelijk (n = 80) ● Privaatrechtelijk (n = 20)

Indien publiekrechtelijke archiefwerking: Wie beheert het archief (N = 80)

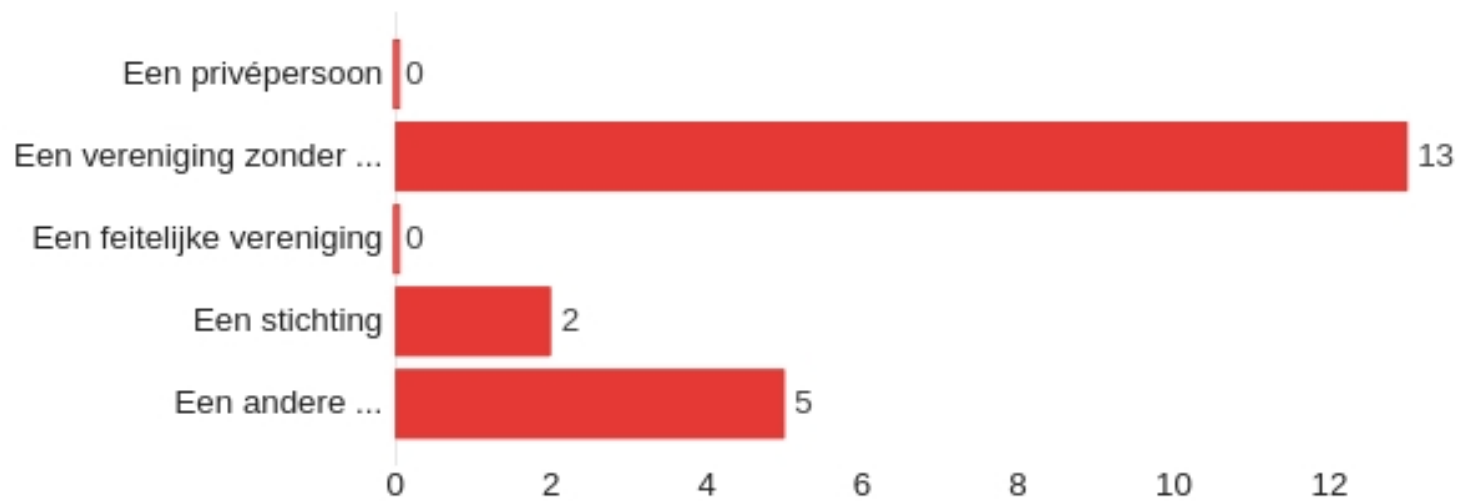

Indien publiekrechtelijke archiefwerking: Tot welk beleidsniveau behoort het archief (N = 80)

● Aantal keuzes

Indien privaatrechtelijke archiefwerking: Wie beheert het archief (N = 20)

● Aantal keuzes

Resultaten – deel 1:

De omgang met de archiefcollecties

- Verwerven, waarderen, herbestemmen en registreren
- Behouden, beheren, borgen en digitaliseren

Algemene vaststelling:

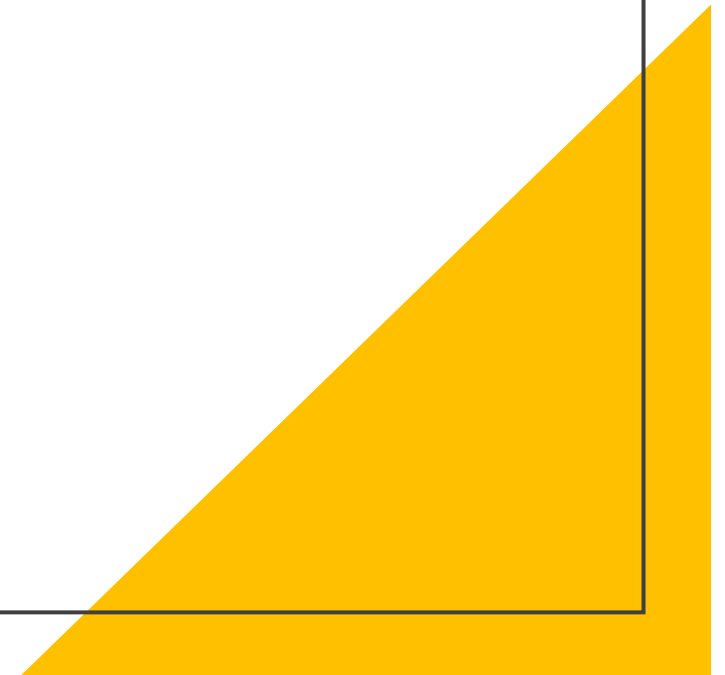
- Gebrek aan tijd
- Gebrek aan middelen: financieel en personeel
- Verschil tussen archieven met focus op bestuurlijk-administratieve en deze met cultureel-ergoedwerking.

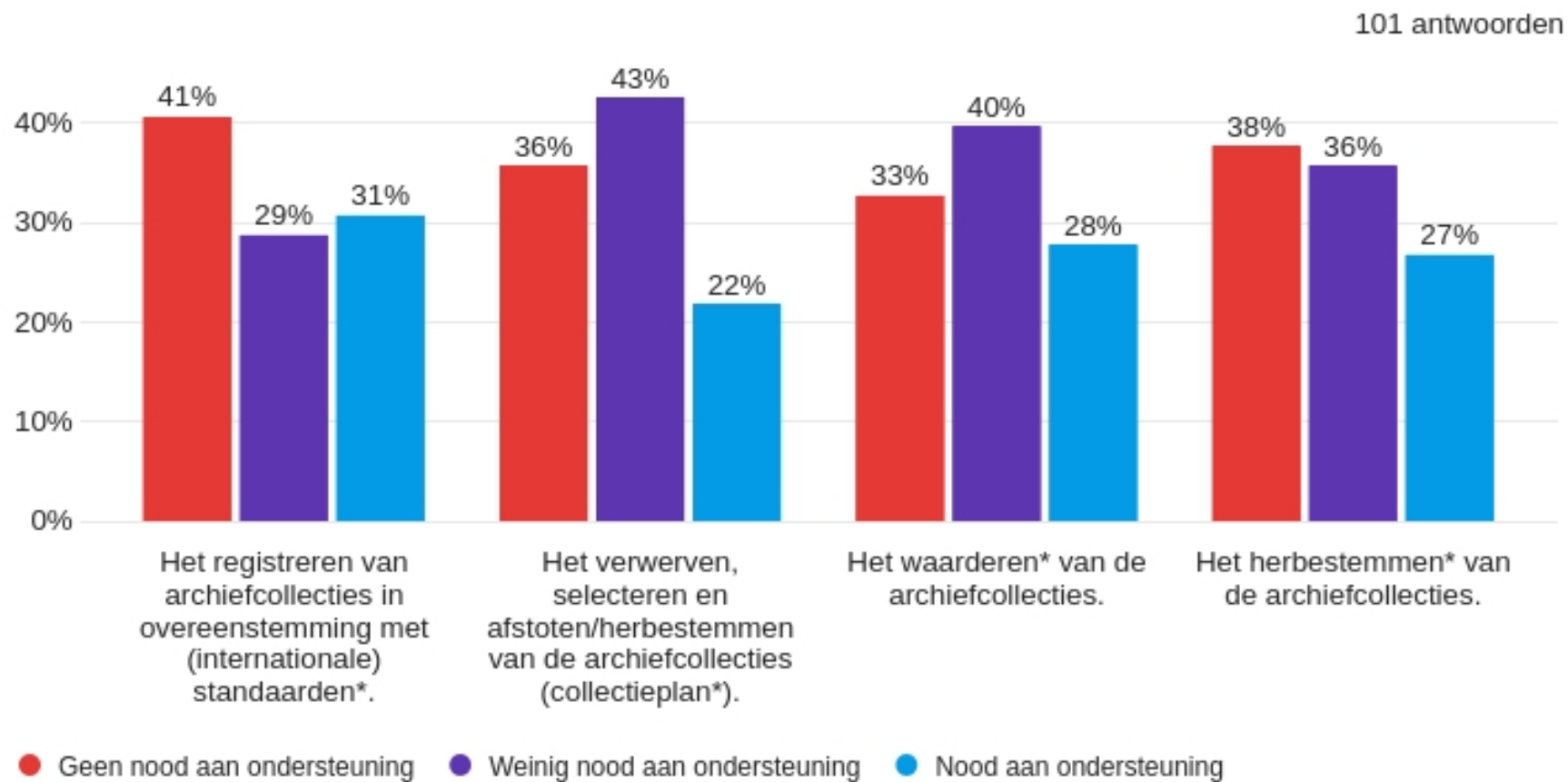

Verwerven, waarderen, herbestemmen en registreren

In welke mate heeft uw archief nood aan ondersteuning bij:

- registreren volgens internationale standaarden
- verwerven, selecteren, afstoten en/of herbestemmen a.h.v. van collectieplan
- waarderen van archiefcollecties
- herbestemmen van archiefcollecties

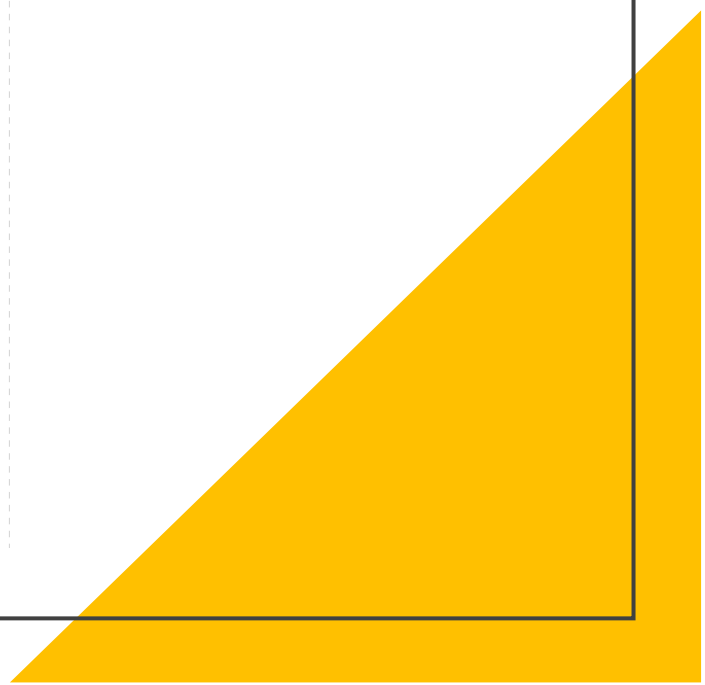
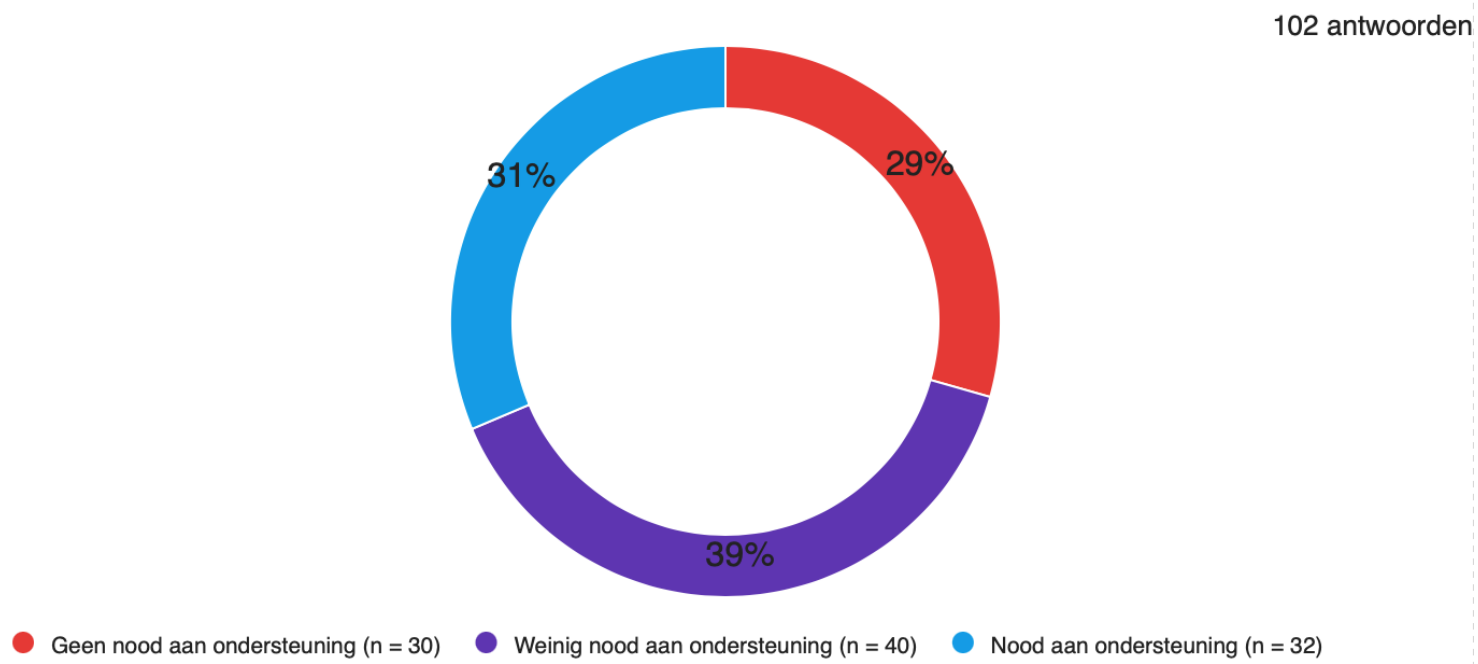

Bevindingen:

- Relatief weinig nood aan ondersteuning
- Nauwelijks verschil tss. publiek- en privaatrechtelijke archieven
- Indien nood aan ondersteuning:
 - Efficiënte werkmethodes en standaardprocedures
 - Kennisdeling en opleiding
 - Ondersteuning bij vrijwilligerswerk (zie ook verder)
 - Waarderen, afstoten en/of herbestemmen blijft moeilijk

Nood aan ondersteuning bij het registreren van archiefcollecties in databanken?

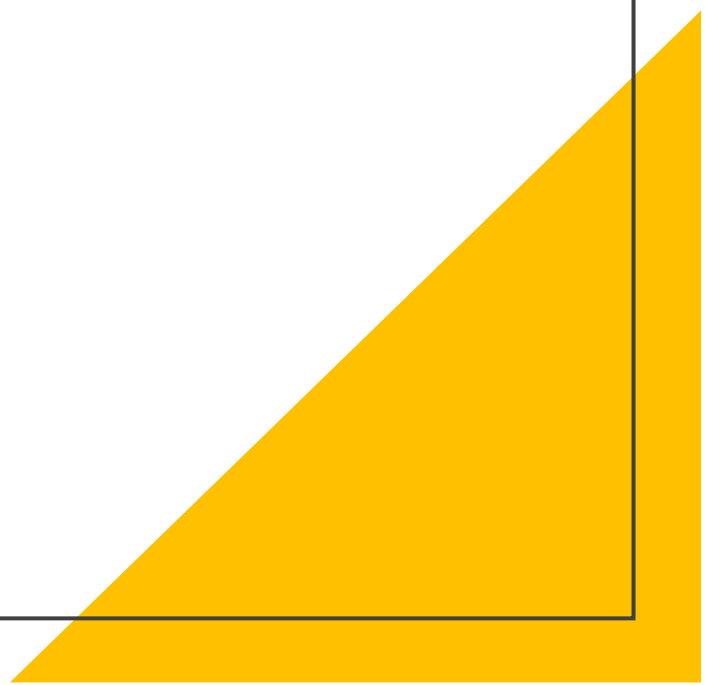

Bevindingen:

- Relatief weinig nood aan ondersteuning
- Publiekrechtelijke archieven meer nood aan ondersteuning dan privaatrechtelijke : 33,3% vs 18,2%
- Indien nood aan ondersteuning:
 - Efficiënte werkmethodes en standaardprocedures
 - Kennisdeling en opleiding
 - Technische en/of methodologische ondersteuning
 - Nood aan samenwerking, centralisatie & opschaling

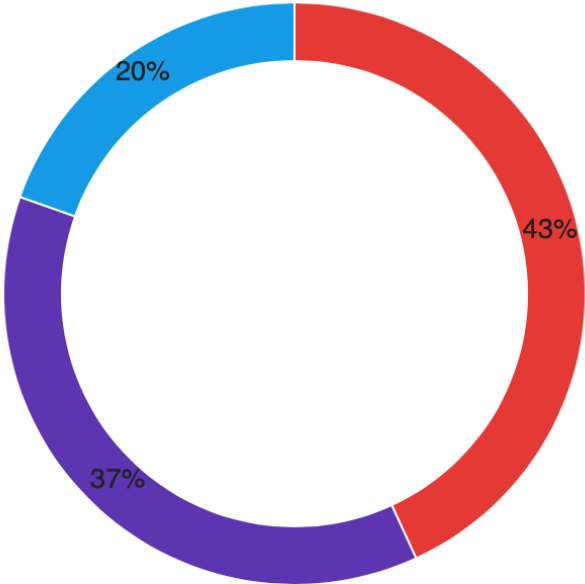

Behouden, beheren, borgen en digitaliseren

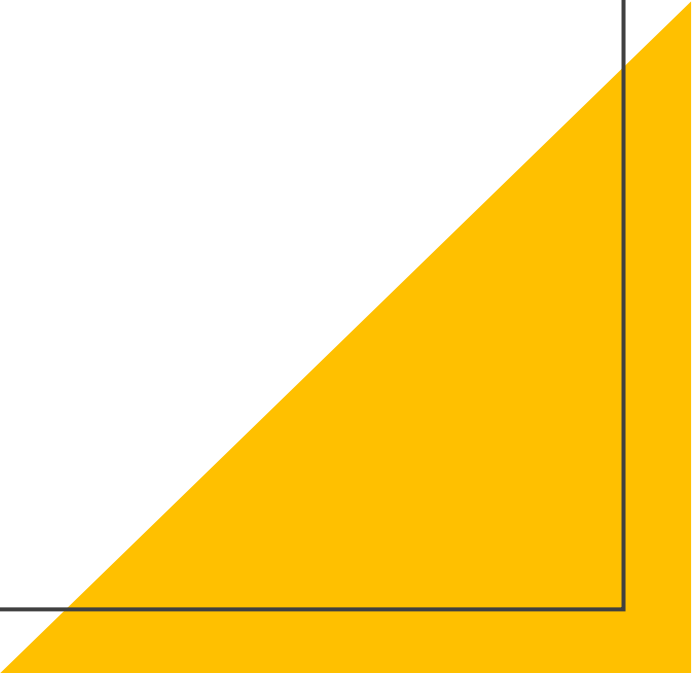

Nood aan ondersteuning bij het behoud en beheer van de papieren archiefcollecties?

102 antwoorden

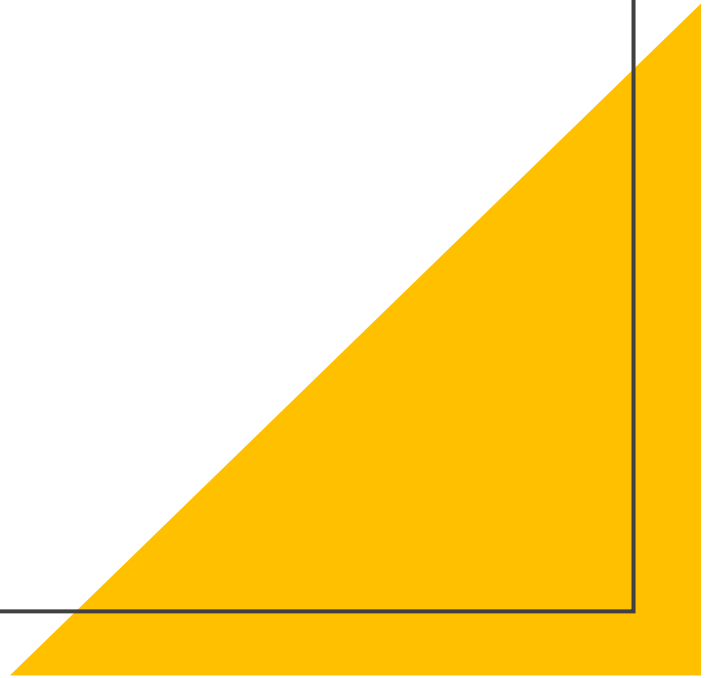

● Geen nood aan ondersteuning (n = 44) ● Weinig nood aan ondersteuning (n = 38) ● Nood aan ondersteuning (n = 20)

Bevindingen:

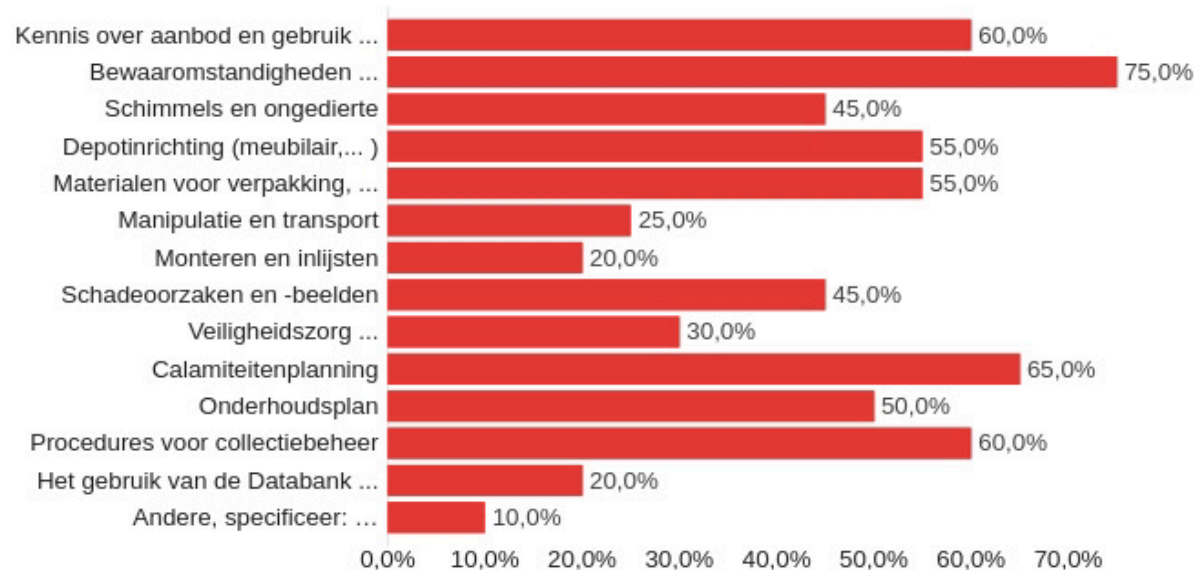
- Nauwelijks nood aan ondersteuning
- Nauwelijks verschil tss. publiek- en privaatrechtelijke archieven

→ Indien nood aan ondersteuning:

Bij welke specifieke aspecten van het behoud en beheer van de papieren archiefcollecties heeft u nood aan ondersteuning?

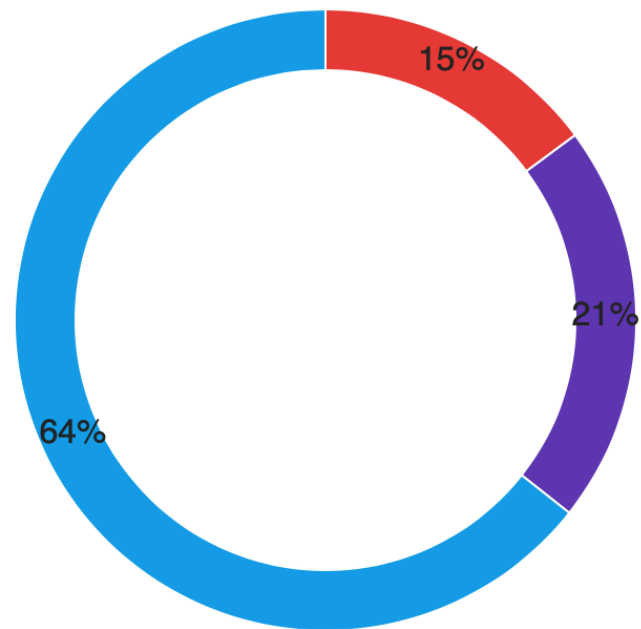
20 antwoorden

● Percentage antwoorden

Nood aan ondersteuning bij het behoud en beheer van gedigitaliseerde en born-digital archiefcollecties

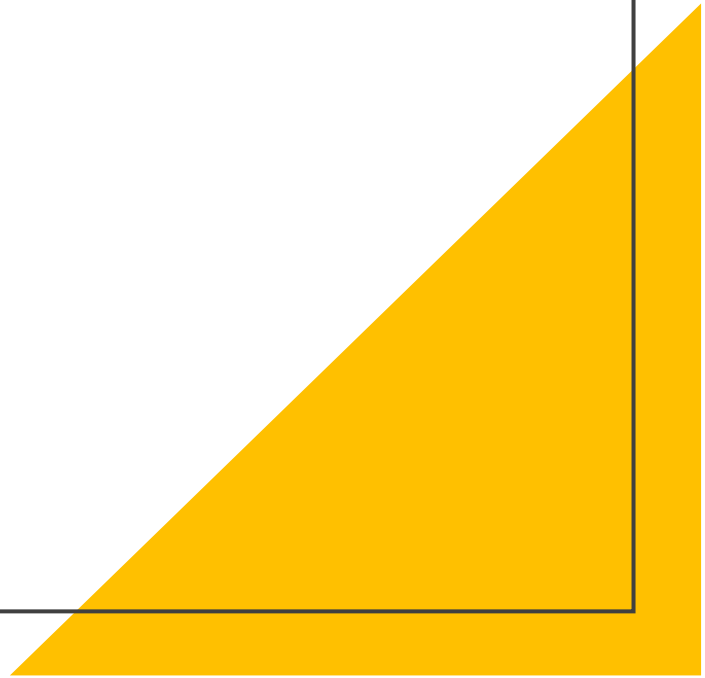
101 antwoorden

● Geen nood aan ondersteuning (n = 15) ● Weinig nood aan ondersteuning (n = 21) ● Nood aan ondersteuning (n = 65)

Bevindingen:

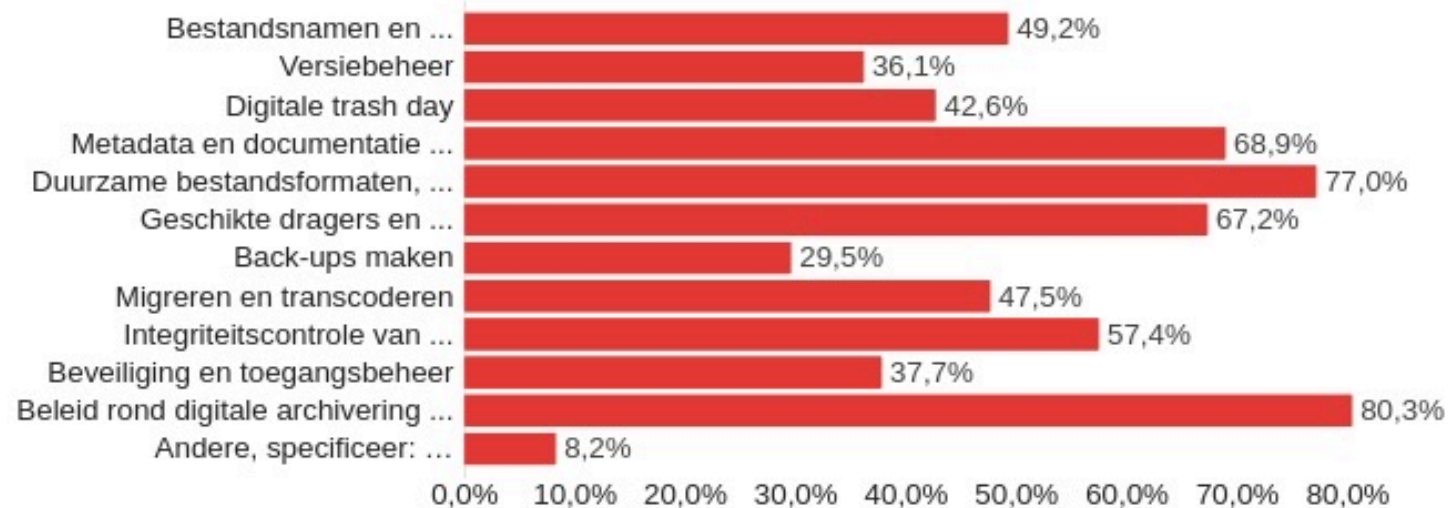
- Met voorsprong het domein met de grootste nood aan ondersteuning
- Publiekrechtelijke archieven hebben hierbij meer nood aan ondersteuning dan privaatrechtelijke: 69,0% vs. 43,0%

→ Indien nood aan ondersteuning:

Bij welke specifieke aspecten van het behoud en beheer van de gedigitaliseerde en born-digital archiefcollecties heeft u nood aan ondersteuning?

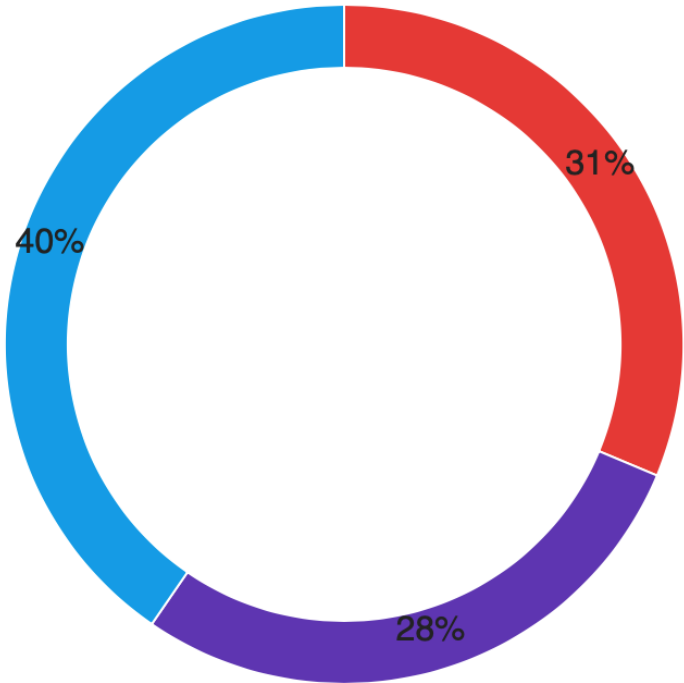
61 antwoorden

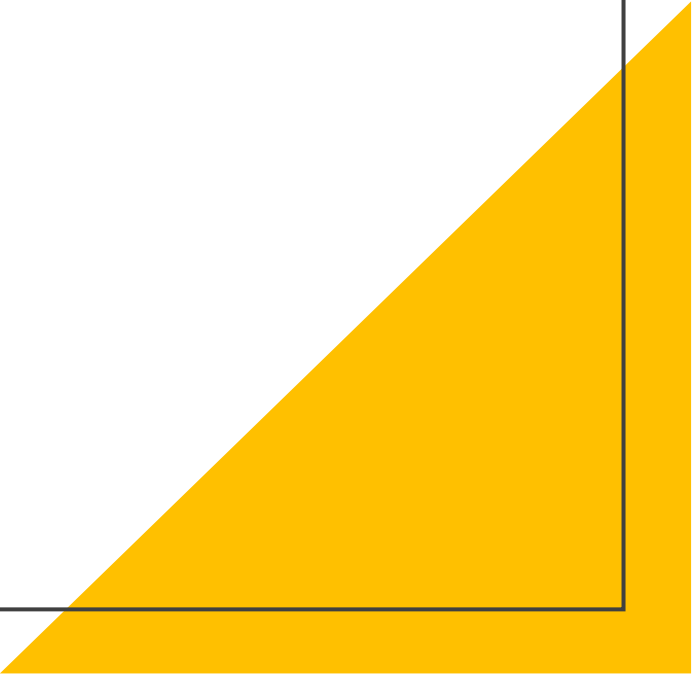
● Percentage antwoorden

Nood aan ondersteuning bij het borgen van immateriële erfgoedcollecties?

99 antwoorden

● Geen nood aan ondersteuning (n = 31) ● Weinig nood aan ondersteuning (n = 28) ● Nood aan ondersteuning (n = 40)

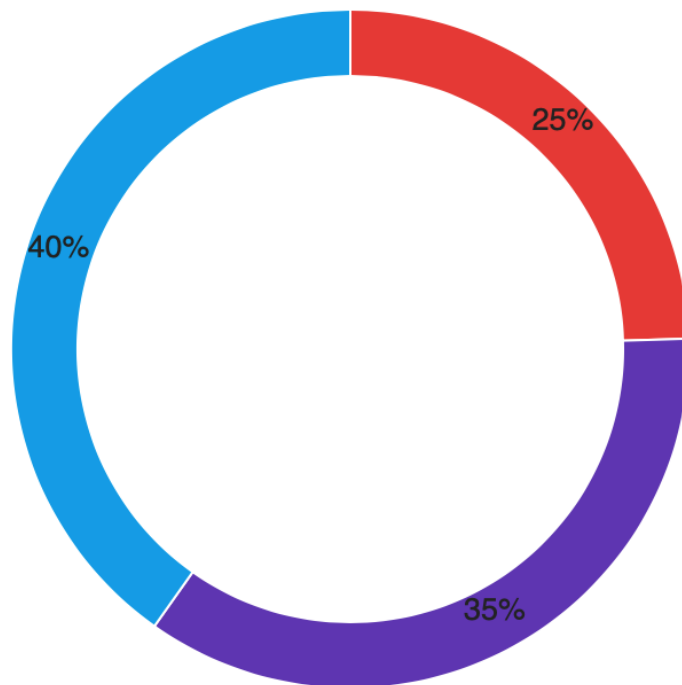

Bevindingen:

- Ook hier behoorlijk wat nood aan ondersteuning
- Nauwelijks verschil tss. publiek- en privaatrechtelijke archieven
- Indien nood aan ondersteuning:
 - Weinig kennis en/of ervaring
 - Weinig praktijkvoorbeelden uit archiefsector
 - Geen prioriteit
 - Iets voor archieven?

Nood aan ondersteuning bij het digitaliseren van de papieren archiefcollectie?

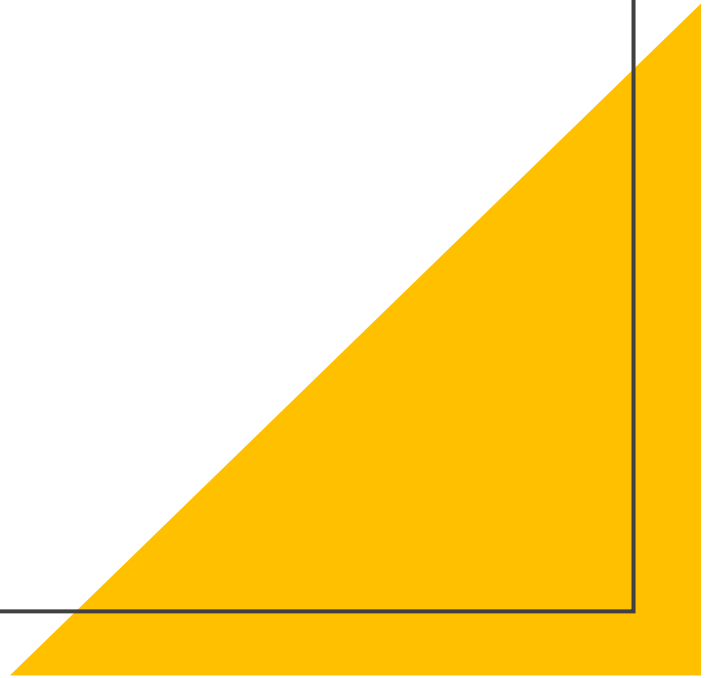
102 antwoorden

● Geen nood aan ondersteuning (n = 25) ● Weinig nood aan ondersteuning (n = 36) ● Nood aan ondersteuning (n = 41)

Bevindingen:

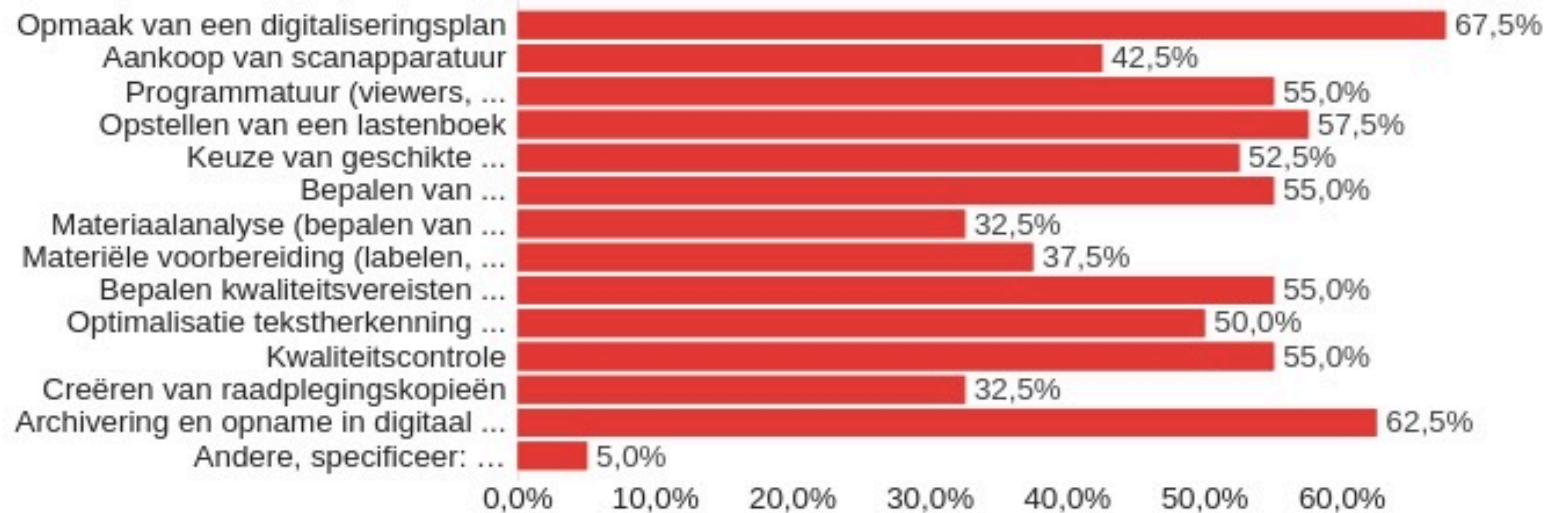
- Ook hier behoorlijk wat nood aan ondersteuning
- Privaatrechtelijke archieven wat meer nood aan ondersteuning dan publiekrechtelijke: 50,0% vs. 40,0%

→ Indien nood aan ondersteuning:

Bij welke specifieke aspecten van het digitaliseren de archiefcollecties heeft u nood aan ondersteuning?

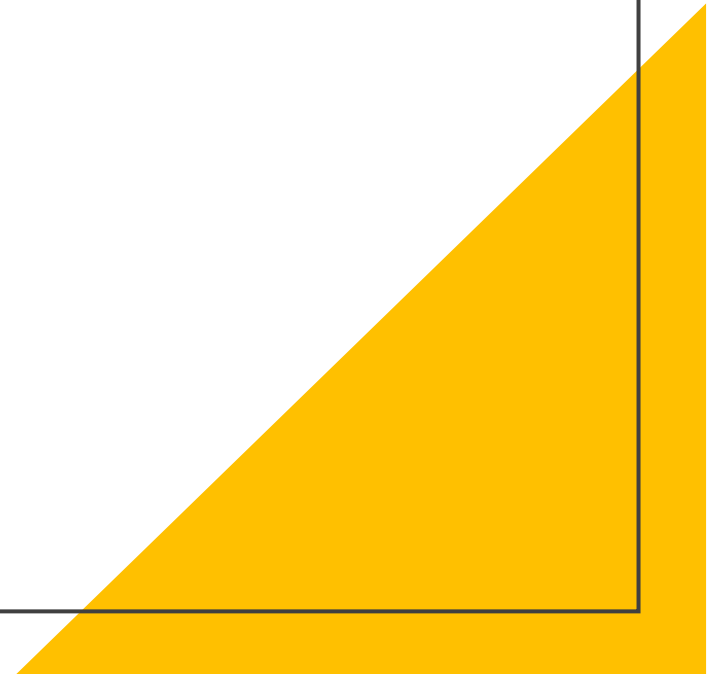
40 antwoorden

● Percentage antwoorden

Reflectiemoment

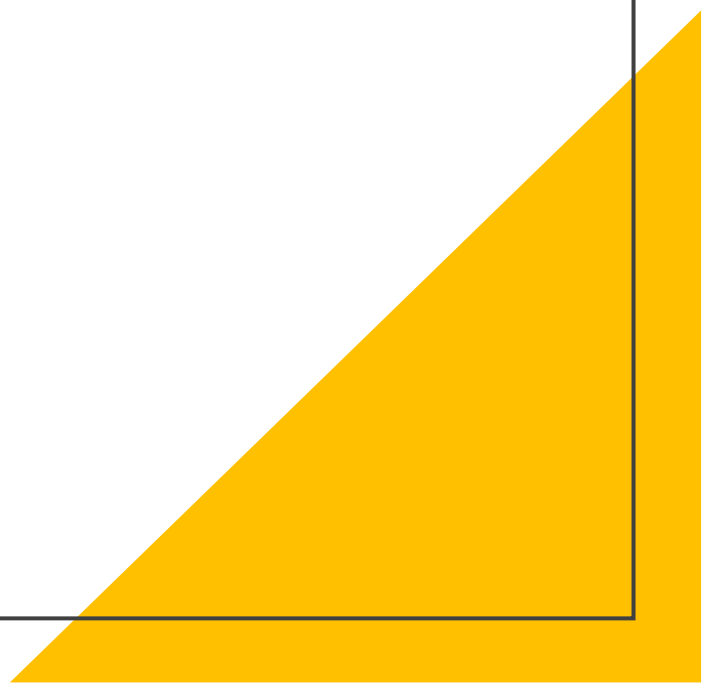
Resultaten – deel 2:

De omgang met de archiefcollecties

- Wetenschappelijke valorisatie archiefcollecties
- Presenteren en toeleiden

Wetenschappelijke valorisatie

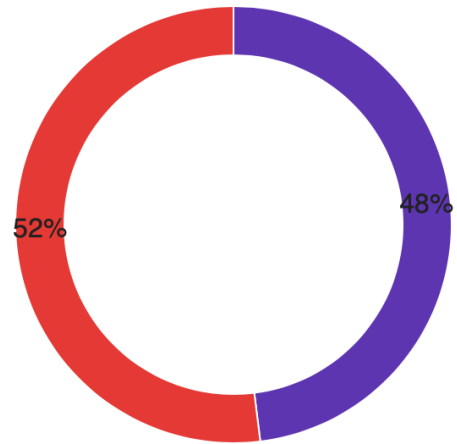

Nood aan ondersteuning bij wetenschappelijke valorisatie van de archiefcollecties

- Zelf uitvoeren van onderzoek
- Publiceren en/of verder verspreiden van wetenschappelijke bevindingen uit eigen onderzoek

- Breder bekend maken van de archiefcollecties bij (potentiële) onderzoekers
- Aantrekken van externe onderzoekers
- Faciliteren en ondersteunen van onderzoek op de archiefcollecties
- Het (helpen) publiceren en/of verder verspreiden van wetenschappelijke bevindingen die gebeuren op basis van onderzoek van externen

Voeren u en/of andere medewerkers van het archief zelf onderzoek uit op de collecties?

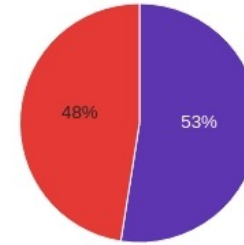

● Nee (n = 49) ● Ja (n = 53)

102 antwoorden

Publiekrechtelijke archieven

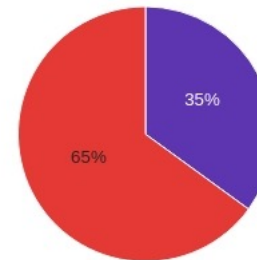
80 antwoorden

● Nee (n = 42) ● Ja (n = 38)

Privaatrechtelijke archieven

20 antwoorden

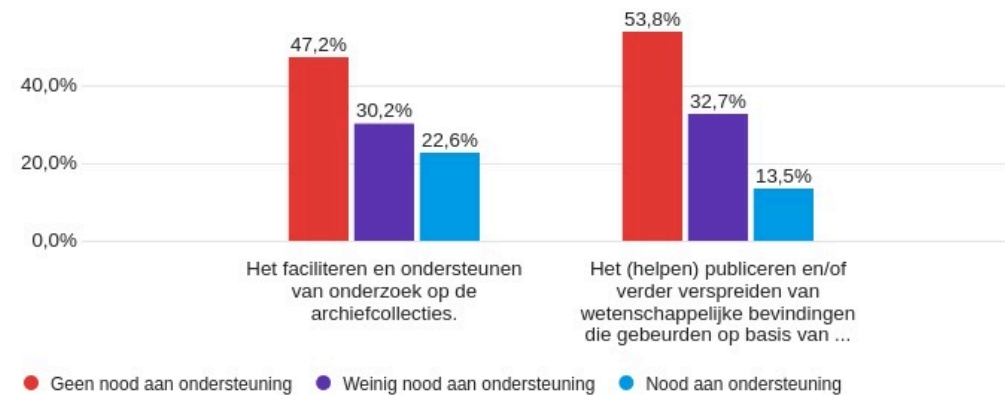
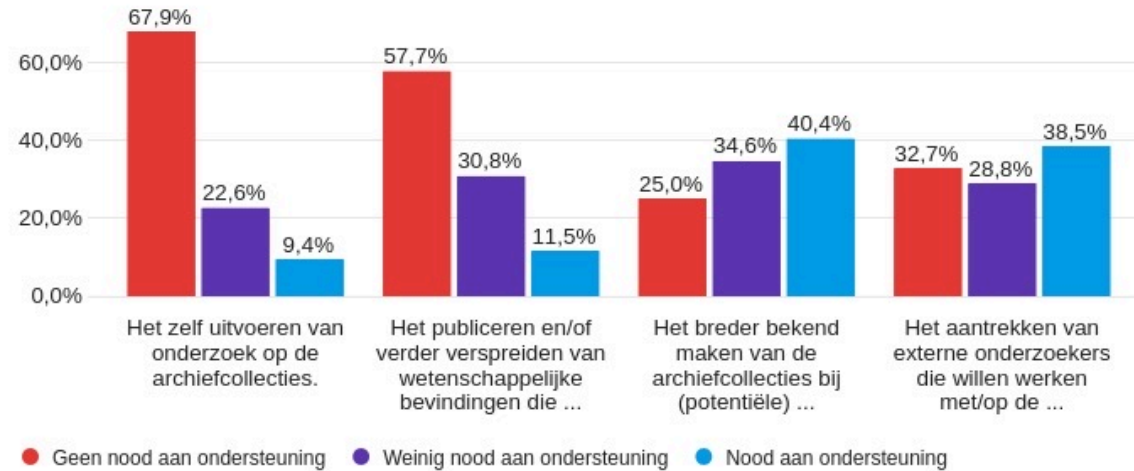

● Nee (n = 7) ● Ja (n = 13)

→ Indien zelf onderzoek

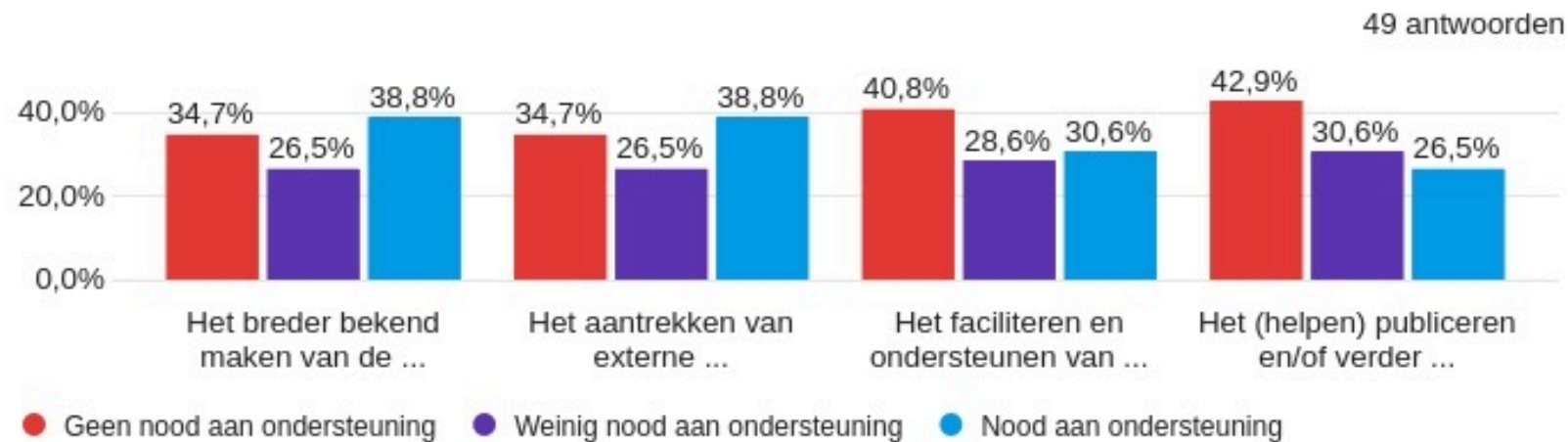
In welke mate heeft uw archief nood aan ondersteuning bij de wetenschappelijke valorisatie van haar archiefcollectie?

53 antwoorden

→ Indien zelf geen onderzoek

In welke mate heeft uw archief nood aan ondersteuning bij de wetenschappelijke valorisatie van haar archiefcollectie?

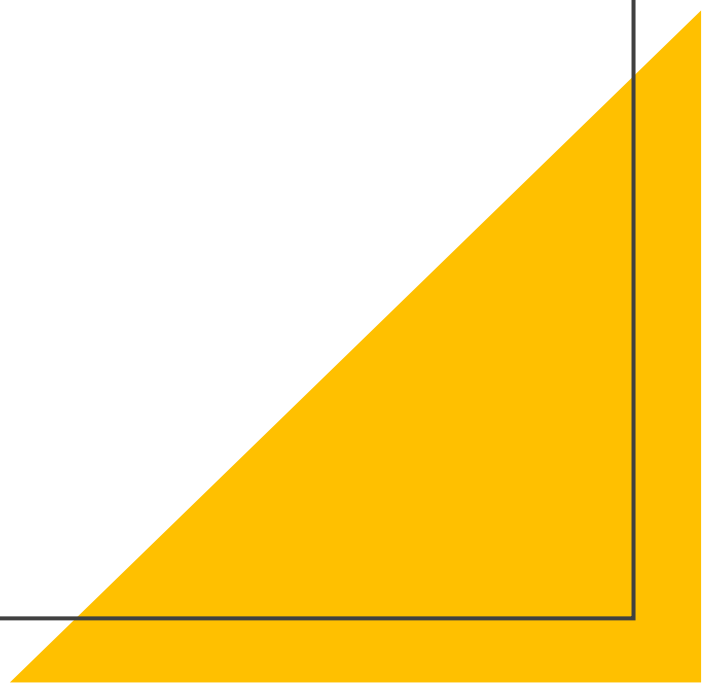

Bevindingen:

- Vooral nood aan ondersteuning m.b.t.:
 - Breder bekend maken van de archiefcollecties bij (potentiële) onderzoekers: 40,4% / 38,8%
 - Aantrekken van externe onderzoekers: 38,5% / 38,8%
- Indien nood aan ondersteuning:
 - Gebrek aan bekendheid / zichtbaarheid
 - Geen tot weinig aansluiting bij (academisch) onderzoeksveld
 - Ligging niet ideaal
 - Collecties nog te weinig ontsloten

Publiekswerking: presenteren en toeleiden

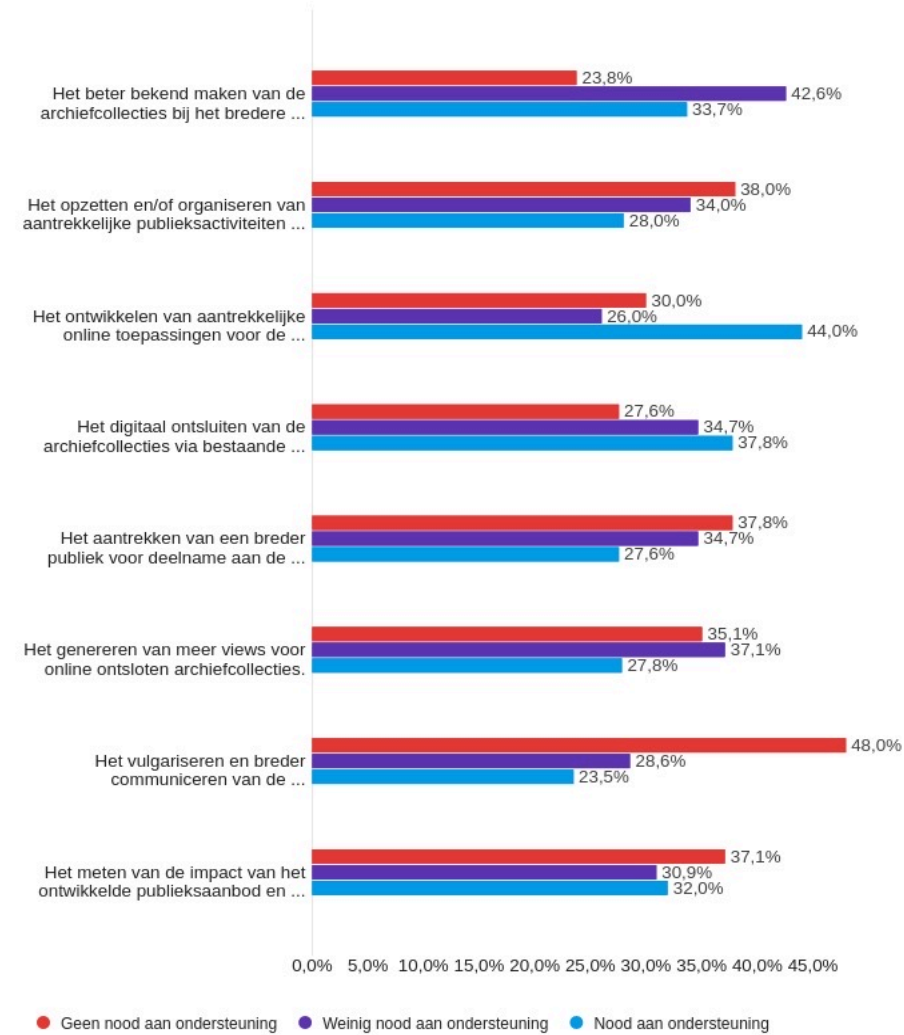

Nood aan ondersteuning bij presenteren en toeleiden?

- Het beter bekend maken van de archiefcollecties bij het bredere publiek.
- Het opzetten en/of organiseren van aantrekkelijke publieksactiviteiten (vb: tentoonstellingen, workshops, lezingen, ...) op basis van de archiefcollecties.
- Het ontwikkelen van aantrekkelijke online toepassingen voor de digitale ontsluiting van de archiefcollecties.
- Het digitaal ontsluiten van de archiefcollecties via bestaande websites, apps en online platformen.
- Het aantrekken van een breder publiek voor deelname aan de opgezette fysieke publieksactiviteiten.
- Het genereren van meer views voor online ontsloten archiefcollecties.
- Het vulgariseren en breder communiceren van de wetenschappelijke bevindingen die gebeuren op basis van onderzoek op de archiefcollecties.
- Het meten van de impact van het ontwikkelde publieksaanbod en het evalueren ervan via fysieke en/of digitale vormen van publieksonderzoek.

In welke mate heeft uw archief nood aan ondersteuning bij de publiekswerking?

101 antwoorden

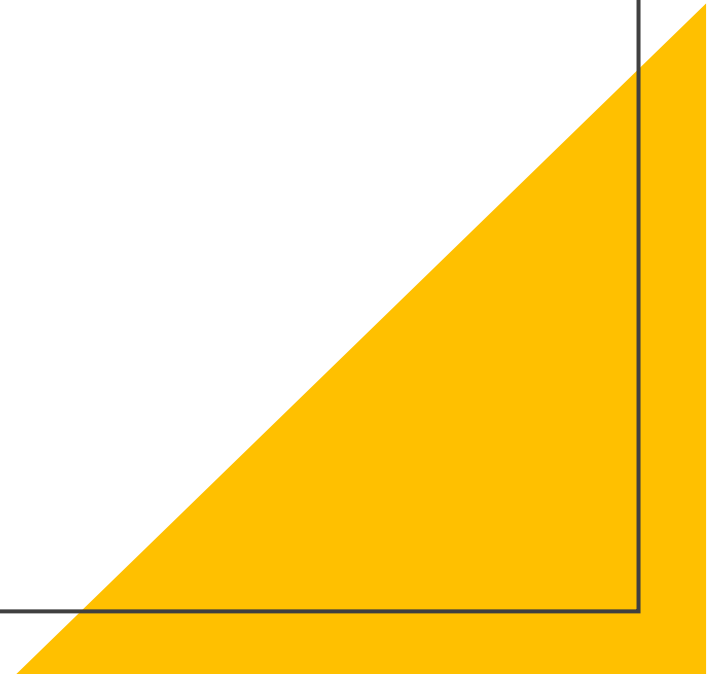

Bevindingen:

- Vooral nood aan ondersteuning m.b.t.:
 - Het ontwikkelen van aantrekkelijke online toepassingen voor de digitale ontsluiting van de archiefcollecties: 44,0%
 - Het digitaal ontsluiten van de archiefcollecties via bestaande websites, apps en online platformen: 37,8%
- Indien nood aan ondersteuning:
 - Publiekswerking geen prioriteit
 - Te weinig expertise in huis
 - Nood aan centraal toegangsportaal

Reflectiemoment

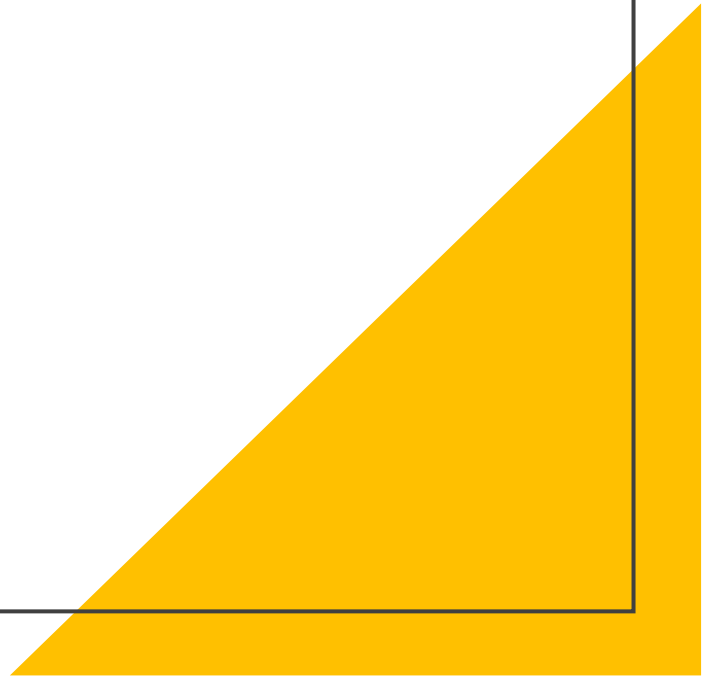

Resultaten – deel 3: De omgang met de archiefcollecties

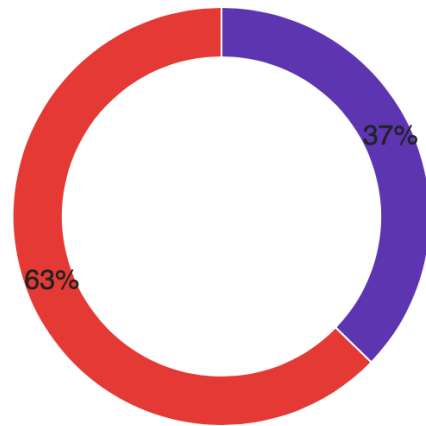
- Vrijwilligerswerk en participatief werken

Vrijwilligerswerk

Doet het archief beroep op vrijwilligers om haar bij te staan bij de uitvoering van het reguliere archiefwerk?

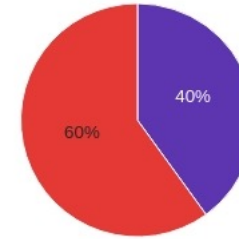

● Nee (n = 38) ● Ja (n = 64)

102 antwoorden

Publiekrechtelijke archieven

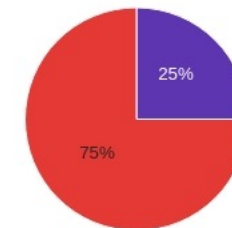
80 antwoorden

● Nee (n = 32) ● Ja (n = 48)

Privaatrechtelijke archieven

20 antwoorden

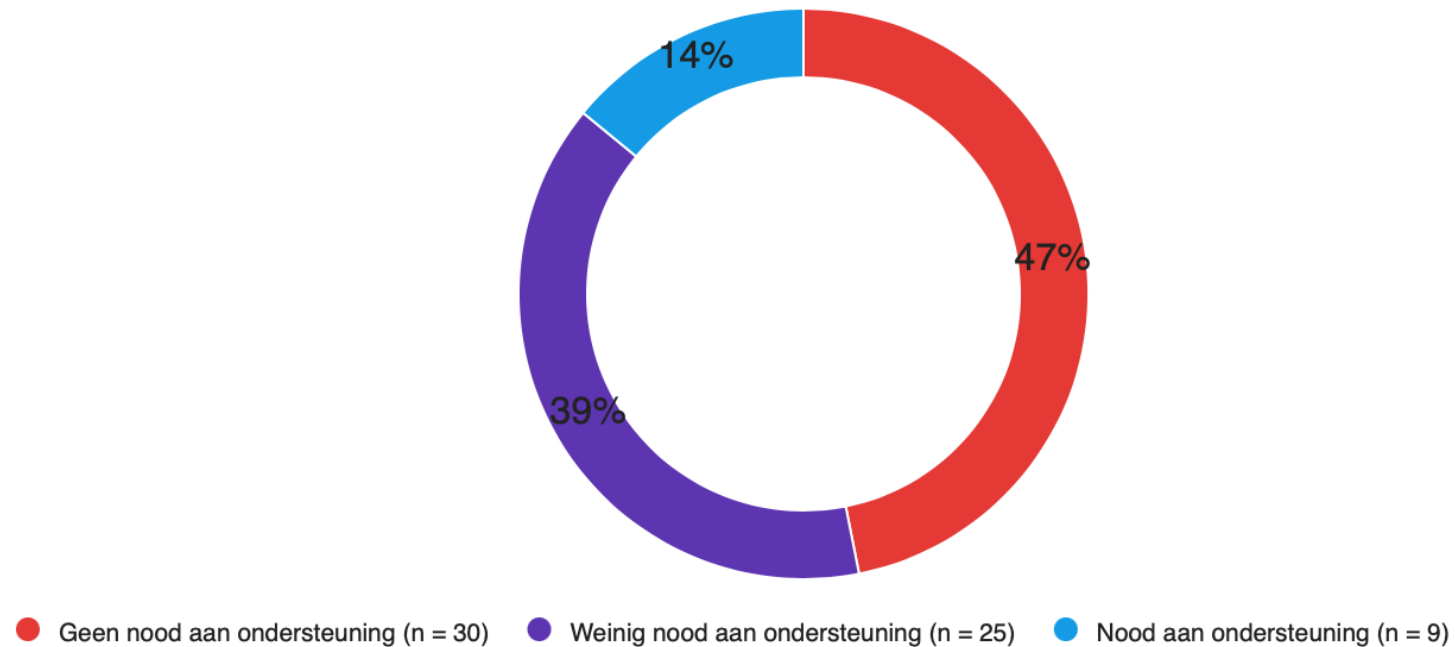

● Nee (n = 5) ● Ja (n = 15)

Indien beroep op vrijwilligers:

Nood aan ondersteuning bij het betrekken van vrijwilligers bij de reguliere archiefwerking?

64 antwoorden

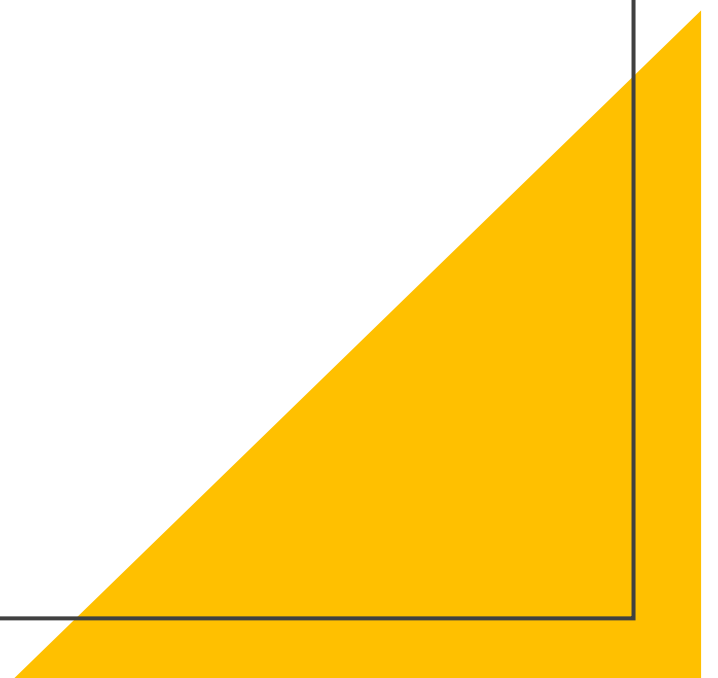

Bevindingen:

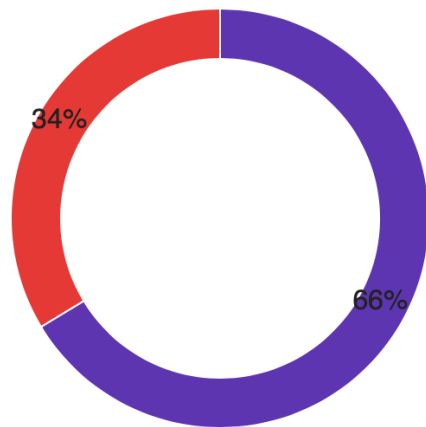
- Werken met vrijwilligers is eerder regel dan uitzondering
- Zeer weinig nood aan ondersteuning m.b.t. vrijwilligerswerk
- Indien nood aan ondersteuning:
 - Vinden van geschikte vrijwilligers
 - Vinden van gerichte en zinvolle taken voor de vrijwilligers
 - Vrijwilligerswerking opzetten en onderhouden is arbeidsintensief

Participatief werken

Betrekt het archief, los van de reguliere vrijwilligers-
werking, op een actieve en participatieve manier
individuele burgers of specifieke doelgroepen bij haar
werking?

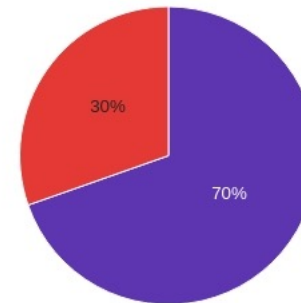

● Nee (n = 67) ● Ja (n = 34)

101 antwoorden

Publiekrechtelijke archieven

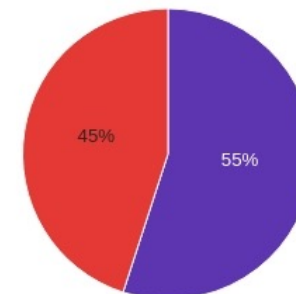
79 antwoorden

● Nee (n = 55) ● Ja (n = 24)

Privaatrechtelijke archieven

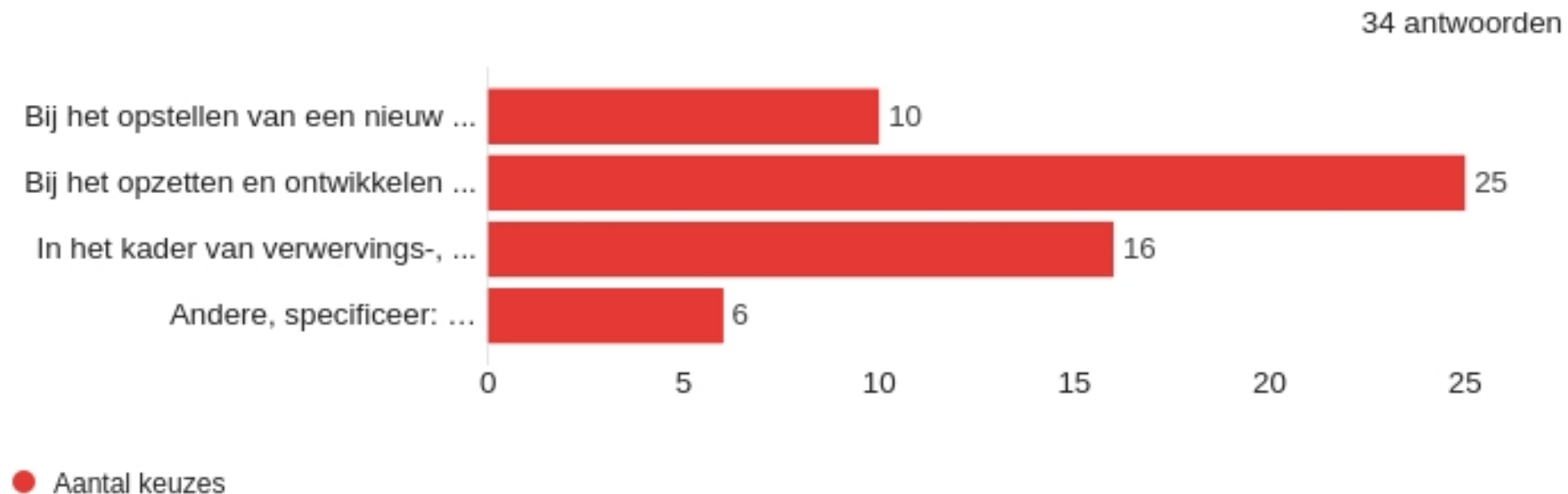
20 antwoorden

● Nee (n = 11) ● Ja (n = 9)

Indien participatieve werking:

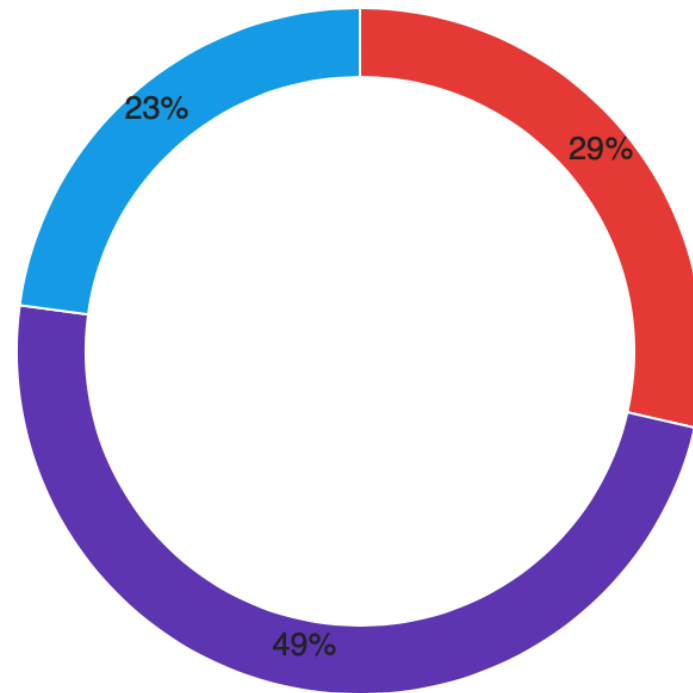
Wanneer betreft het archief individuele burgers en/of specifieke doelgroepen bij haar werking?

Indien participatieve werking:

Nood aan ondersteuning bij het betrekken van individuele burgers of specifieke doelgroepen bij de reguliere archiefwerking?

35 antwoorden

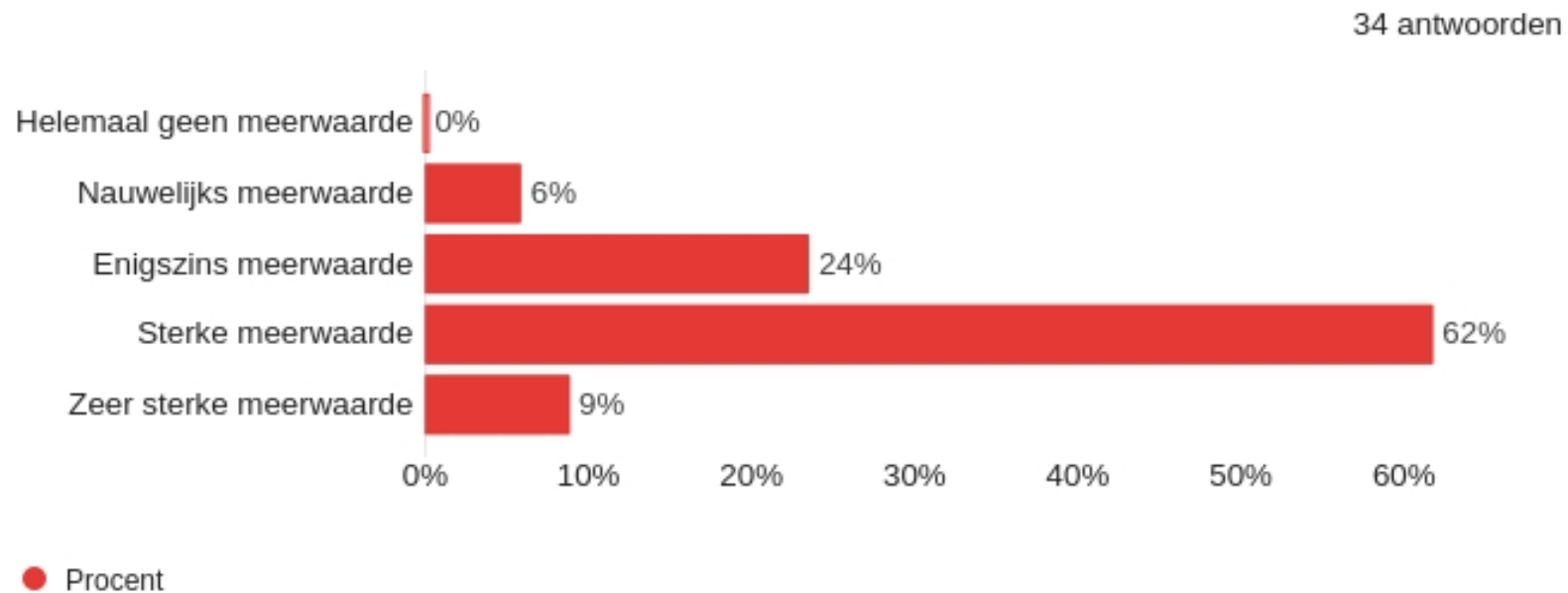
● Geen nood aan ondersteuning (n = 10) ● Weinig nood aan ondersteuning (n = 17) ● Nood aan ondersteuning (n = 8)

Bevindingen:

- Meerderheid van archieven heeft nog geen ervaring met participatief werken
- Privaatrechtelijke wat meer ervaring dan publiekrechtelijke
- Relatief weinig nood aan ondersteuning m.b.t. participatief werken
- Indien nood aan ondersteuning:
 - Nood aan goede werkvormen
 - Goede en inspirerende praktijkvoorbeelden
 - Participatieve werking opzetten en onderhouden is arbeidsintensief: eerder sporadisch
- Echter, indien participatieve werking: sterke tot zeer sterke meerwaarde

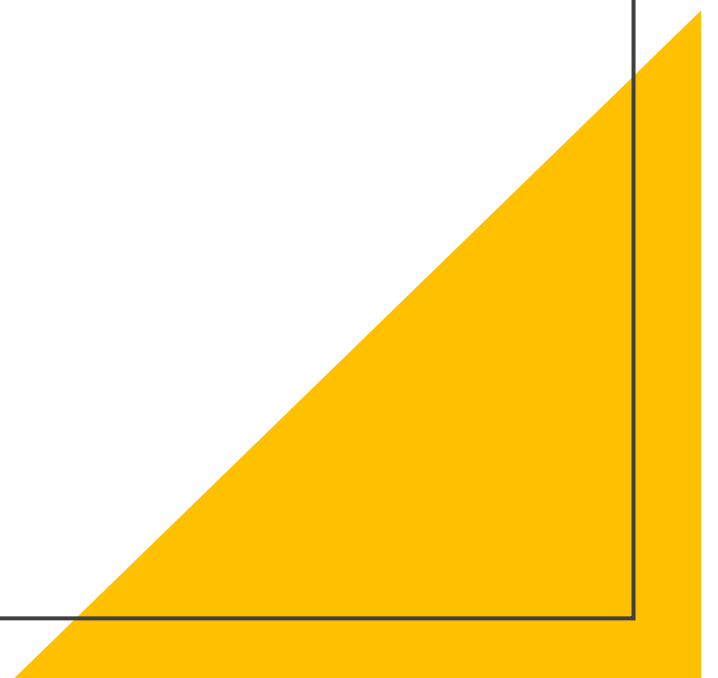
Indien participatieve werking:

In welke mate beschouwt u participatief werken als een meerwaarde voor het archief?

Reflectiemoment

- **Inspiratiemoment met concrete voorbeelden uit de archiefpraktijken van:**
 - Marika Ceunen (Stadsarchief Leuven) | Digitalisering en ontsluiting analoge archiefstukken
 - Jelle Kleevens (Vlaams Architectuurinstituut) en Maarten Savels (Amsab-ISG) | Bewaring born-digital archiefstukken
 - Peter Laroy (Liberas) | Participatie
 - Liese Vandoninck (Dijk92) | Vrijwilligerswerking
-
- A large yellow triangle is positioned in the bottom right corner of the slide, pointing towards the top right.

NETWERKDAG

3 maart 2023

Digitalisering en ontsluiting van
analoge archiefstukken

leuven

STADSARCHIEF LEUVEN IN CIJFERS

100.000'en STADSDOCUMENTEN

16.043 AFFICHES

- 4.253 over voorstellingen in de schouwburg
- 2.930 over films
- 2.034 over de Eerste Wereldoorlog
- 2.025 over de Tweede Wereldoorlog
- 1.853 over politiek
- 748 over reclame
- 2.200 over andere officiële aankondigingen

80.000 FOTO'S

12.582 BOEKEN

11.500 LOKALE KRANTEN

1.127 SCHEPENBANKREGISTERS

950.000 pagina's
78.000 doorzoekbare aktes
89% online beschikbaar

1.450 AKTES

463 MENUKAARTEN

460 PORSELEINKAARTEN

222 VRIENDEN

70 VRIJWILLIGERS

8 STADSMEDEWERKERS IN DIENST

100.000 ZUURVRIJE DOZEN

1164

Het oudste document is een charter uit 1164. De oudste foto's van Leuven dateren van 1864.

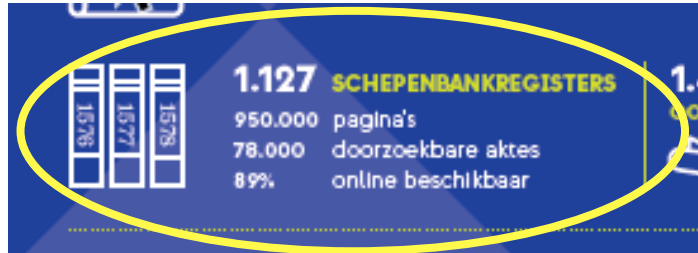
20 tot 30 schenkingen van particulieren per jaar.

372 dozen overdrachten van stadsdiensten per jaar. Dit jaar krijgt het Stadsarchief 2 km archief van het OCMW in beheer.

900 opgeschoonde dozen per jaar.

12 km ARCHIEFDOZEN

- digitalisering gestart in 2008
- aanvankelijk uitbesteed aan commerciële firma
- na slechte ervaring: intern met vrijwilligers
- vereisten:
 - ◆ eigen scanner
 - ◆ uitwerking proces : van voorbereiding tot publicatie

PROCES

voorbereiding registers => scanning => beeldcontrole => beeldbewerking =>
Keulen/online => indexering => Keulen/index online =>

PROCES

voorbereiding registers => scanning => beeldcontrole => beeldbewerking => Keulen/online => indexering => Keulen/index online => **transcriberen** => **corrigeren** => **publiceren**

RESULTAAT

www.itineranova.be

- digitaal bladeren door registers
- 76350+ full text transcripties doorzoekbaar
- publiekswerking: kleine publicaties, expo's, ...
- Enthousiaste vrijwilligers/ambassadeurs

STADSARCHIEF LEUVEN IN CIJFERS

100.000'en STADSDOCUMENTEN

16.043 AFFICHES

- 4.253 over voorstellingen in de schouwburg
- 2.930 over films
- 2.034 over de Eerste Wereldoorlog
- 2.025 over de Tweede Wereldoorlog
- 1.853 over politiek
- 748 over reclame
- 2.200 over andere officiële aankondigingen

80.000 FOTO'S

12.582 BOEKEN

11.500 LOKALE KRANTEN

1.127 SCHRIJFSTUKKEN
950.000 pagina's
78.000 doorzoekbare aktes
89% online beschikbaar

1.450 OORKONDEN

463 MENUKAARTEN

460 PORSELEINKAARTEN

222 VRIENDEN

70 VRIJWILLIGERS

8 STADSMEDE-
WERKERS IN DIENST

100.000 ZUURVRIJE DOZEN

1164

Het oudste document is een charter uit 1164. De oudste foto's van Leuven dateren van 1864.

20 tot 30 schenkingen van particulieren per jaar.

372 dozen overdrachten van stadsdiensten per jaar. Dit jaar krijgt het Stadsarchief 2 km archief van het OCMW in beheer.

900 opgeschoonde dozen per jaar.

12 km ARCHIEFDOZEN

- digitalisering gestart in 2005
- zowel intern (vrijwilligers) als uitbesteding
- zelfde proces: scanning => beeldbewerking => OCR => publicatie (via Deventit)
- Krantencollectie.be

UITDAGINGEN

- geschikte vrijwilligers (en hoe ze te houden)
- opslag digitale beelden
- probleem van remmende voorsprong
- afhankelijkheid commerciële spelers
- nieuwe technieken: Transkribus

Bedankt

marika.ceunen@leuven.be;
nick.vandenbroeck@leuven.be

leuven

leuven

Netwerkdag archieven

Digitale preservatie & het AIDA-netwerk

3 maart 2023

AIDA

- Sinds 2017
- 7 collectiebeherende instellingen, Archiefpunt en meemoo
- Samenwerking voor preservatie DPA
- Gezamenlijk werkplan met 5 wp's:
 1. Gemeenschappelijk beleid rond digitale preservatie
 2. Workflow voor digitale preservatie
 3. Teststelsysteem om de workflow in de praktijk te brengen
 4. Gezamenlijk AIP voor de opslag
 5. Delen van onze ervaringen met de sector

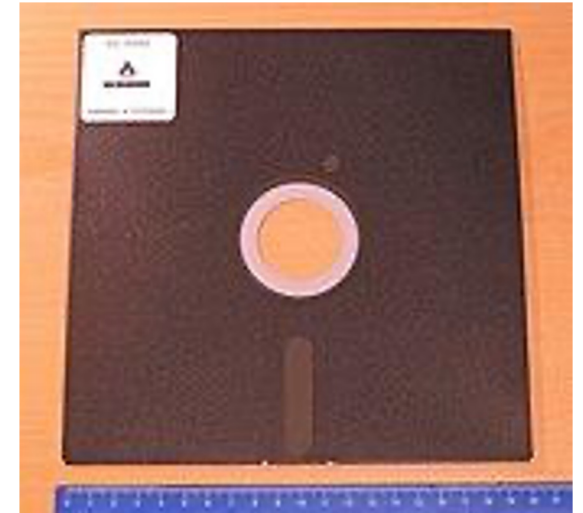

Praktijkproblemen

Hoe pakken we dit aan binnen AIDA?

Probleem: obsolete dragers

- Sinds de jaren 1950
- Leesapparatuur voor de getoonde dragers worden al jaren niet meer gemaakt
- Vb: Amsab-ISG: bijna 13.000 in de collectie

Meest floppy:
8-inch floppy (1971 ~ 1980)

Meest problematisch:
9-track tape (1964-2002)

Weinig floppy:
3,5-inch floppy (1982 ~ ?)

Dikst:
Zip-disk (1994-2003)

Redelijk floppy:
5,25-inch floppy (1976 ~ 1990)

Vreemdst:
Magnetooptical disk (1985-2010)

Oplossing: Digital Repair Cafe

- Project 2019-2020
- Kopen van oude apparaten op allerlei tweedehandswebsites
- Speciale soft- en hardware (Kryoflux, Bitcurator)
- Handleidingen beschikbaar online

8-inch floppy drive (de laatste in Europa?)

3,5-inch HD floppy (past niet in 8-inch drive)

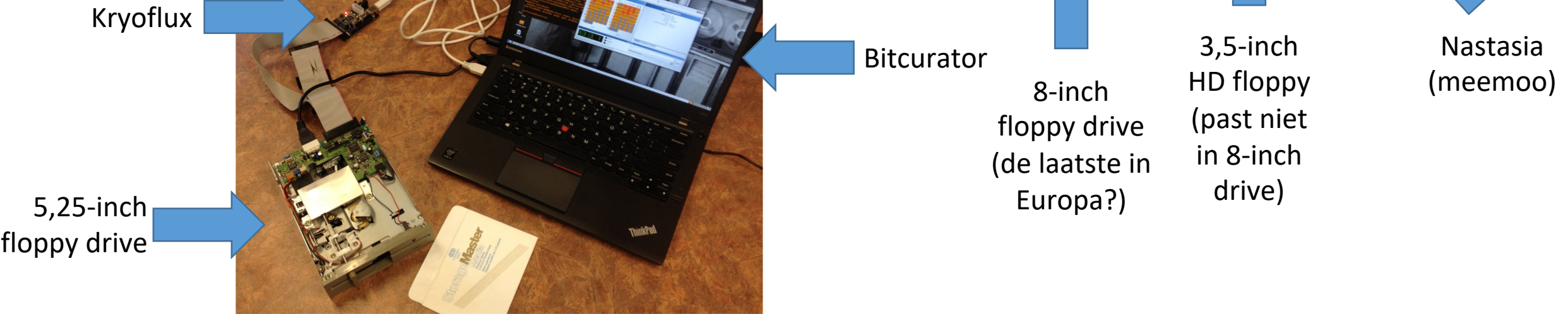
Nastasia (meemoo)

Kryoflux

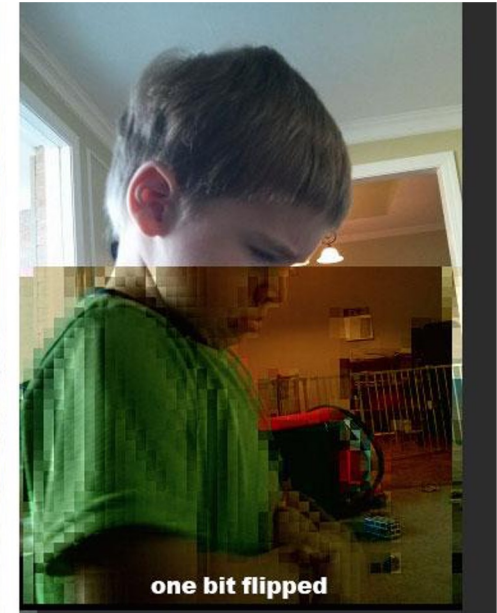
Bitcurator

5,25-inch floppy drive

Probleem: authenticiteit

- Integriteit van de bitstream
 - Bit rot
 - Kopieerfouten
 - Malware
 - Uitval van hardware
- Authenticiteit van het document
 - Per ongeluk wijzigen van een document (bv roteren van een jpg)
 - Moedwillige verandering/ fraude/ hackers

Oplossing: AIP-model + metadata

- Kopieersoftware (rsync) en write blockers
- Fixity via checksums (minstens SHA256)
- Vastleggen van alle preservatie-acties (PREMIS)
- Data en metadata verpakken in AIP (E-ARK)

RODA

Welcome Catalogue Search Ingest Administration Disposal Planning Help

AIDA ingest workflow (1.0)

Performs all the tasks needed to ingest a SIP into the repository and therefore creating an AIP.

Categories: ingest

Format of the Submission Information Packages
Select the format of the Submission Information Packages to be ingested in this ingest process.

BagIt (1.0)
BagIt as a zip file

E-ARK SIP (1.0)
E-ARK SIP as a zip file

E-ARK SIP 2 (1.0)
E-ARK SIP 2 as a zip file (alpha version)

Uploaded file/folder (1.0)
Treats a file/folder as a SIP.

Parent node
SELECT

Force parent node
Force the use of the selected parent node even if the SIPs provide information about the desired parent.

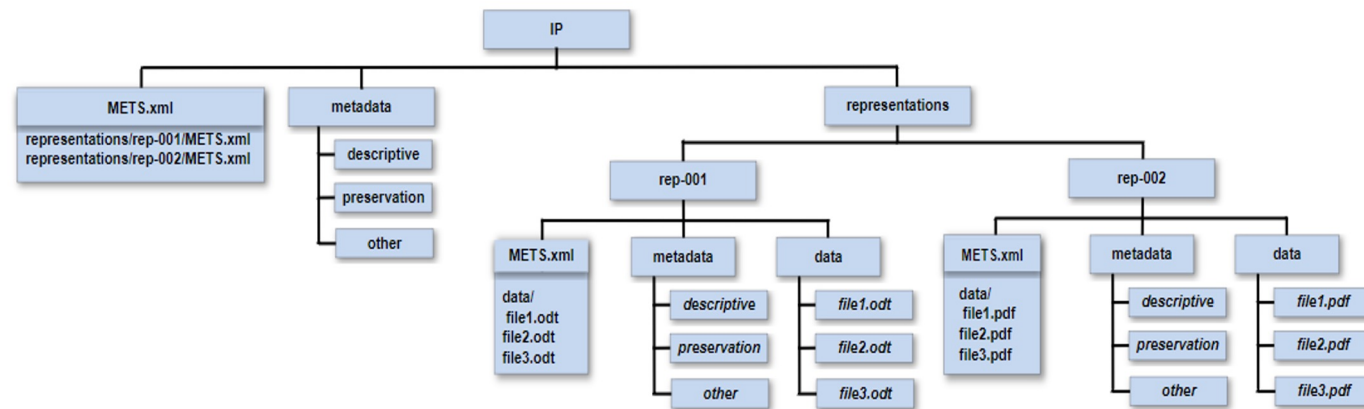
Remove unwanted files
Checks through pre-determined rules, if the AIP has any unwanted files

AIP Virus check
Scans Information Package(s) for malicious software using the Antivirus application ClamAV. Clam-AntiVirus (ClamAV) is a free and open-source, cross-platform antivirus software toolkit able to detect many types of malicious software, including viruses. If malicious software is detected a report will be generated and a PREMIS event will record this occurrence.

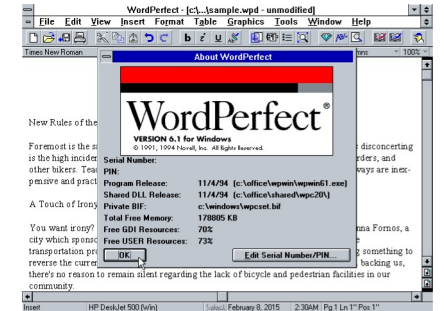
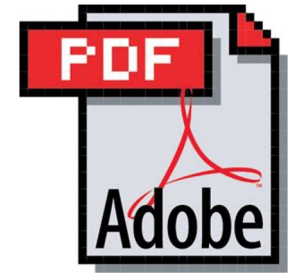
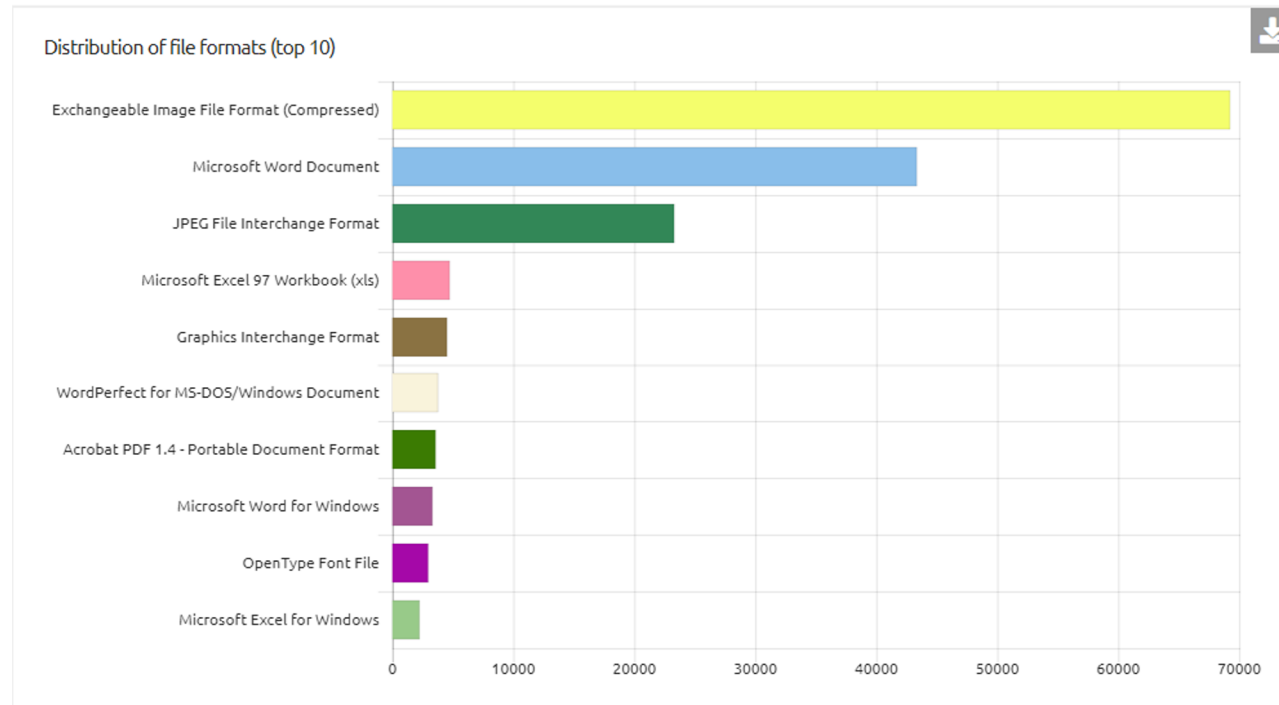
Metadata validation
Checks if the descriptive metadata included in the Information Package is present, and if it is valid according to the XML Schemas installed in the repository. A validation report is generated indicating which Information Packages have valid and invalid metadata.

Fixity information computation
Computes File Fixity information (also known as checksum) for all data files within an AIP, representation or file and stores this information in PREMIS objects within the corresponding entity. This task uses SHA-256 as the default checksum algorithm, however, other algorithms can be configured in 'roda-core.properties'. File Fixity is the property of a digital file being fixed, or unchanged. "AIP corruption risk assessment" is the process of validating that a file has not changed or been altered from a previous state. In order to validate the Fixity of an AIP or File, Fixity information has to be generated beforehand.

Verify user authorization
Checks if the user has enough permissions to place the AIP under the desired node in the classification scheme

Probleem: verouderde bestandsformaten

Oplossing: ...we zijn er nog niet

- Analyse van de bestandsformaten met DROID en Siegfried
- Migratie: voor een beperkt aantal (veel gebruikte) bestandsformaten
 - RODA: on ingest, maar ook retroactief
- Emulatie: toekomstmuziek
- Technology watch
- Vastleggen van essentiële eigenschappen
 - Soms erg moeilijk, bv. bij gearchiveerde websites of social media

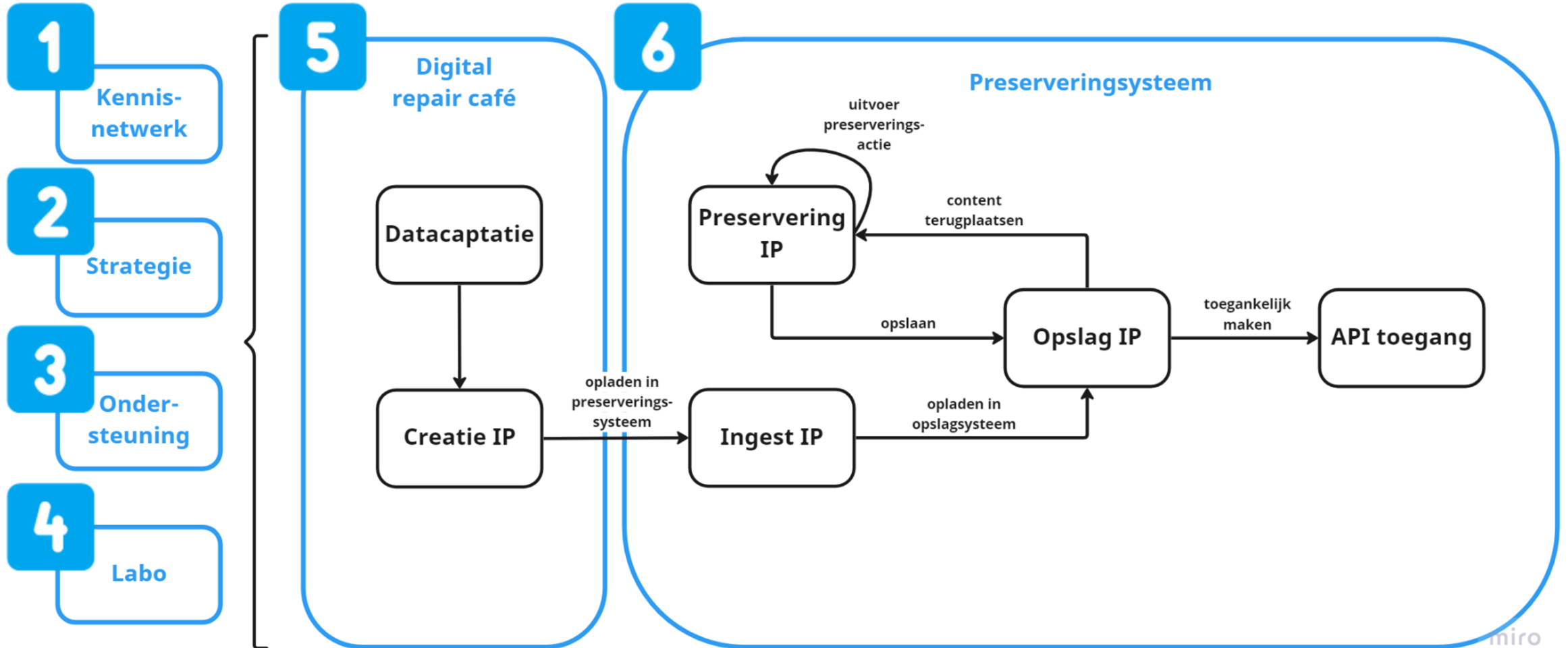

AIDA: stavaza en toekomst

AIDA: stavaza

- Hoe gaan we de werking van AIDA **bestendigen**?
- Hoe gaan we de opgebouwde **kennis verankeren en delen**?
- Hoe kunnen we de **dienstverlening** rond digitale preservatie breder aanbieden?
- Project SCALA, fase 2
 - Eerst veldtekening: **stavaza digitale preservatie** in Vlaanderen
 - Missie, visie
 - Business model
 - Welke diensten?
 - Welke klanten?

AIDA: toekomst

Uitsmijter

- Dank u voor uw aandacht
- Vragen:
 - jelle.kleevens@vai.be
 - maarten.savels@amsab.be
- Links:
 - AIDA op CEST: <https://www.projectcest.be/wiki/Projecten:AIDA>
 - SCALA op CEST: <https://www.projectcest.be/wiki/SCALA>
 - SCALA op Github: <https://github.com/Automatic-Ingest-Digital-Archives/SCALA-Public>
 - Digital Repair Cafe op Github: <https://automatic-ingest-digital-archives.github.io/Digital-Repair-Cafe/>

Participatie @Liberas

**Netwerkdag
Archieven
3 maart 2023**

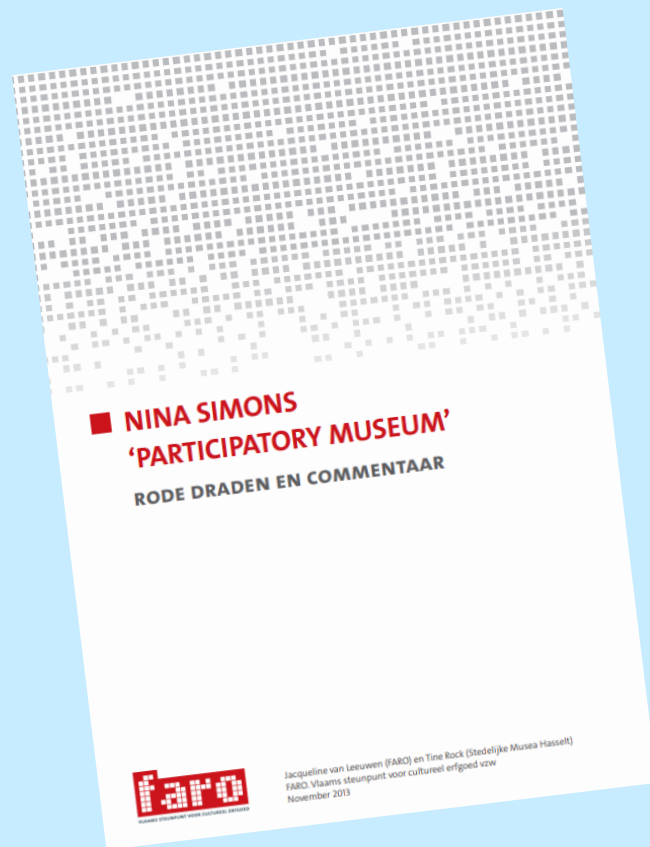
**Peter Laroy
Directeur Liberas**

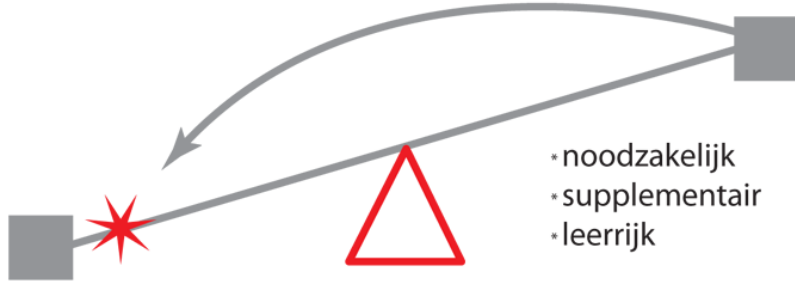
CENTRUM VOOR DE GESCHIEDENIS VAN
HET VRIJE DENKEN EN HANDELEN

CENTRUM VOOR DE GESCHIEDENIS VAN
HET VRIJE DENKEN EN HANDELEN

BIJDRAGE

- * noodzakelijk
- * supplementair
- * leerrijk

SAMENWERKEN

- * advies
- * samen ontwikkelen

COCREATIE

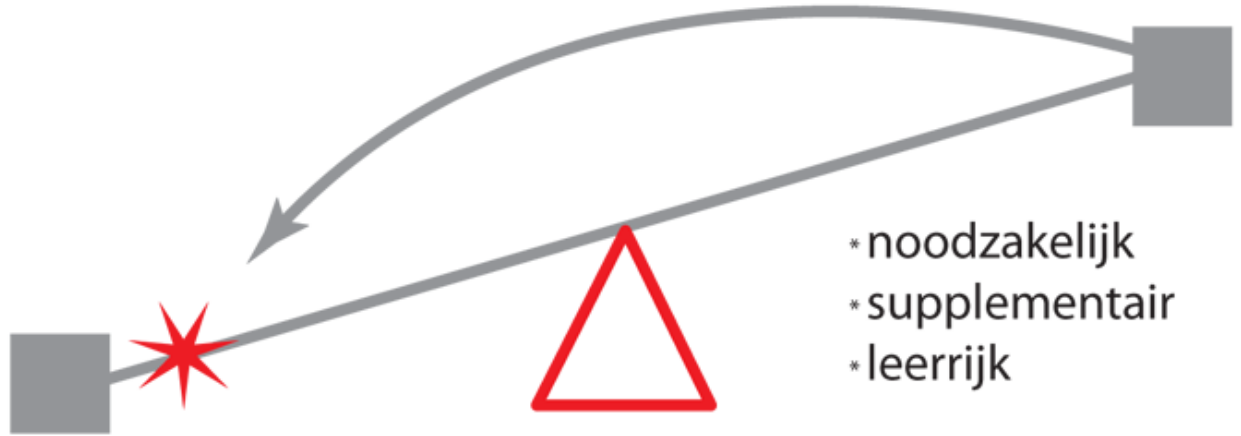

EVENWICHT
COMPROMIS

HOSTED

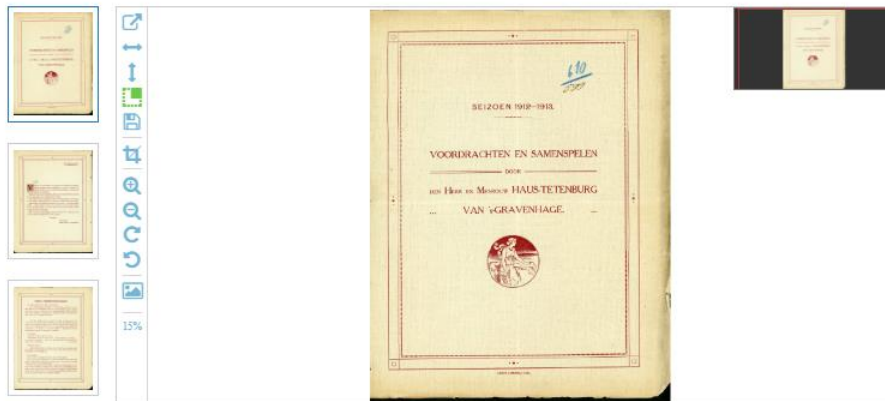

BIJDRAGE

- * noodzakelijk
- * supplementair
- * leerrijk

OWF / B / 2.151.610 Folder van Jan Haus en Dora Haus (Tekenburg) aan Willemsfonds.

Archief

Archief Willemsfonds Algemeen Bestuur (archief nr. 10)

Rubriek

Deel 1 (OWF): Inventaris van het "oude" archief (1851-1975)

OWF / B. Communicatie

De rubriek "communicatie" bevat vooral de grote reeksen inkomende en uitgaande briefwisseling van de jaren 1860 tot 1975. Daarnaast bevat deze rubriek ook omzendbrieven, petitjes, moltes, persberichten en promotiemateriaal. Voor nadere toelagen op de briefwisseling en de petitjes, zie de inleiding. Er bevinden zich ook nog heel wat brieven in andere delen van het archief (thematische dossiers, specifieke losse stukken, enz.). Zie daarvoor de andere onderdelen van deze inventaris.

OWF / B / 2. Inkomende brieven

Voor een goede conservatie werden de meeste originele banden losgemaakt en werden de brieven in kleinere aantallen zuurvrij verpakt. Enkele banden werden in de originele toestand bewaard als bewijsexemplaren.

Verzamelbeschrijving

OWF / B / 2.151. , juni-oktober 1912, 4 pakken & 1 omslag

OWF / B / 2.151.610 Folder van Jan Haus en Dora Haus (Tekenburg) aan Willemsfonds.

Datering

juni 1912

Omvang

1 stuk

Opmerkingen

Onderwerp: informatie over hun voordrachten en enkele persbeoordelingen ervan.

Toegang

Archief Willemsfonds Algemeen Bestuur. Inventaris.

CENTRUM VOOR DE GESCHIEDENIS VAN
HET VRIJE DENKEN EN HANDELEN

SAMENWERKEN

Gazette van de Kouter

Eenmalige editie ter gelegenheid van de 250^e verjaardag van de bloemenmarkt
8-10 juli 2022

Makkelijk of 'kouter' werk

250 jaar bloemenmarkt op de Kouter (1772-2022)

Archieven Plantengazette

Bloemen kweeken en verhandelen is al eeuwenlang een bij uitstek Vlaamse kunst. Zo ontvoerd koningin Isabella van Kastilië, zus van keizer Karel en echtgenote van koning Christiaan van Denemarken, regelmatig Vlaamse sierplanters naar Denemarken om die lokale kalfbouwers bij te staan. Vlaamse bloemisten stonden in vele Europese landen aan de top van de kalfbouw en werden regelmatig ontboden om hun kennis te delen aan de koninklijke

hoven. Een vaste handel in bloemen bestond toen nog niet, al werden er vanaf de 17^e eeuw hier en daar kleine kalfbouwvrienden verbouwd. De internationale Vlaamse bloemenhandel begon vanaf toen ontstaan te worden. In de 18^e eeuw werden er voor het eerst jaarlijkse plantverveilingen in Gent georganiseerd en Gentse hoveniers vervoerden zich over geheel Europa. De publieke verkoop van bloemen en planten nam vanaf dat snelt toe.

De stad Gent groeide daarheen de geschiedenis uit tot een van de belangrijkste steden van de bloemenwereld. Al van vóór de Tweede Wereldoorlog werd op de Kouter een bloemenmarkt gehouden. Deze laatste van bloemen en planten in de late 19^e eeuw was het ontstaan van een belangrijke bloemenmarkt op de Kouter. Hier werd je zondagochtend om 10 uur 's ochtten terug en om 11 uur 's ochtten de bloemenmarkt op de Kouter. De bloemenmarkt kreeg al heel snel functie die verder reikte dan louter het kopen en verkopen van bloemen en planten. De Gentse burger maakte er op die zondagmorgen de gewoonte van een wandeling te maken langs de Kouter, om te kunnen genieten van het mooie uitzicht dat de bloemenmarkt met zich meebrengt.

De oorsprong van deze bloemenmarkt gaat terug tot een initiatief van een vaker Antonius 'Toontje' Thierstraet, een Gentse hovenier die in 1772 handel in enkele planten begon. Hij was de eerste die de bloemenmarkt op de Kouter opende. Hij werd al heel snel ontboden om te komen en te helpen bij de verkoop van bloemen en planten. Hij werd al heel snel ontboden om te komen en te helpen bij de verkoop van bloemen en planten. Hij werd al heel snel ontboden om te komen en te helpen bij de verkoop van bloemen en planten.

Vanaf de tweede internationale uitvering van de Gentse hoveniersbond. Vanaf 1809 organiseerde deze vereniging haar jaarlijkse bloemenconferenties, die later bekend werden als de Floraleto. Deze conferenties werden ook op heel grote

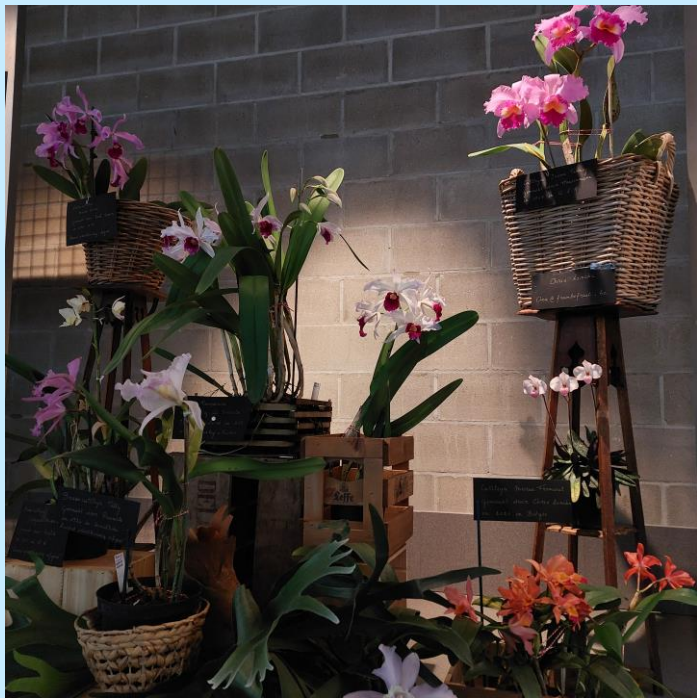
en spectaculaire en de Floraleto werden al heel snel ontboden om te komen en te helpen bij de verkoop van bloemen en planten. Hij werd al heel snel ontboden om te komen en te helpen bij de verkoop van bloemen en planten.

COCREATIE

EVENWICHT
COMPROMIS

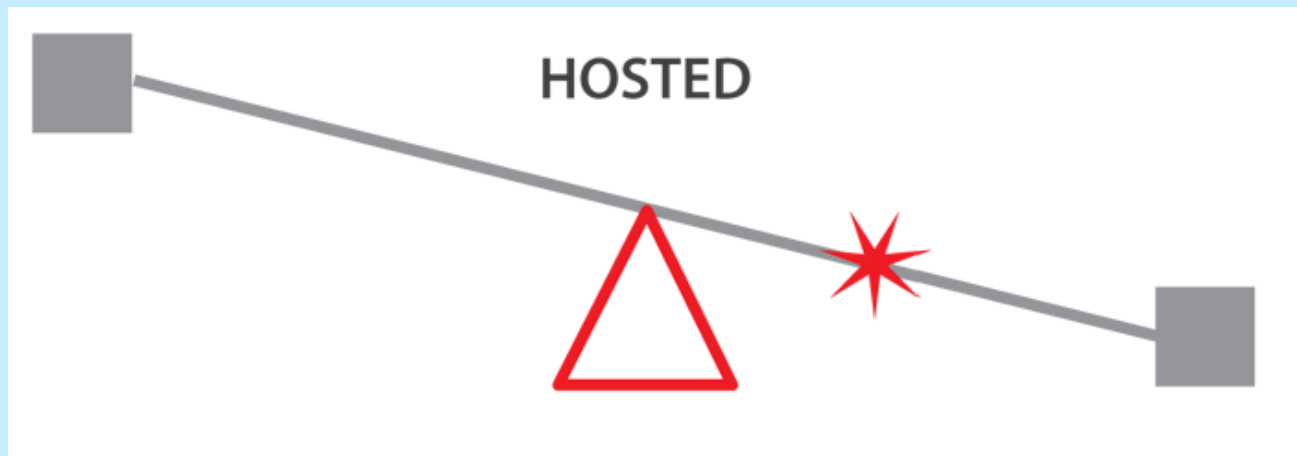
Arrival & Departure

Hoe archief een kunstenaar kan inspireren

In de marge van het literaire festival *Het Betere Boek* van het Willemsfonds werd in oktober 2020 in Liberhas een tentoonstelling georganiseerd met werk van de hedendaagse kunstenaar Younes Baba-Ali. Hij toonde enkele van zijn bestaande installaties en creëerde ook speciaal voor deze expo nieuw werk. Hiervoor liet hij zich inspireren door de wijze waarop archief bewaard wordt in Liberhas.

CENTRUM VOOR DE GESCHIEDENIS VAN
HET VRIJE DENKEN EN HANDELEN

Affiche - Liberaal land, gelukkig land (Parlementsverkiezingen 1 juni 1958)
€3.00

Affiche - Stop fiscus, middenstanders stemt liberaal (Parlementsverkiezingen 26 juni 1949)
€3.00

Collectie affiches - "Henri Liebaert" - gratis verzending
€10.00

Collectie affiches - "Guy Verhofstadt" - gratis verzending
€10.00

Collectie affiches - "Herman De Croo" - gratis verzending
€10.00

Mijn account

Volg uw bestelling

Winkelmandje

Cadeaubonnen

Affiche - De ploeg der jonge liberale kandidaten wil vereenvoudiging (Parlementsverkiezingen 1 juni 1958)

[Terug naar catalogus](#)

€3.00

Op voorraad: 40 beschikbaar

[In winkelwagen](#)

Deel dit product met je vrienden

[f Delen](#) [Tweeten](#) [Pinnen](#)

Mijn account

Volg uw bestelling

Winkelmandje

Cadeaubonnen

CENTRUM VOOR DE GESCHIEDENIS VAN
HET VRIJE DENKEN EN HANDELEN

Vrijwilligerswerking Dijk92-Archief

Dijk92

Dijk92 Raad van bestuur

SOFIE DE VEIRMAN
Coördinator Erfgoed

LIESE VANDONINCK
Intergemeentelijke archivaris

TOM VAN DE VELDE
Coördinator Cultuur

MICHIEL DEJONCKHEERE

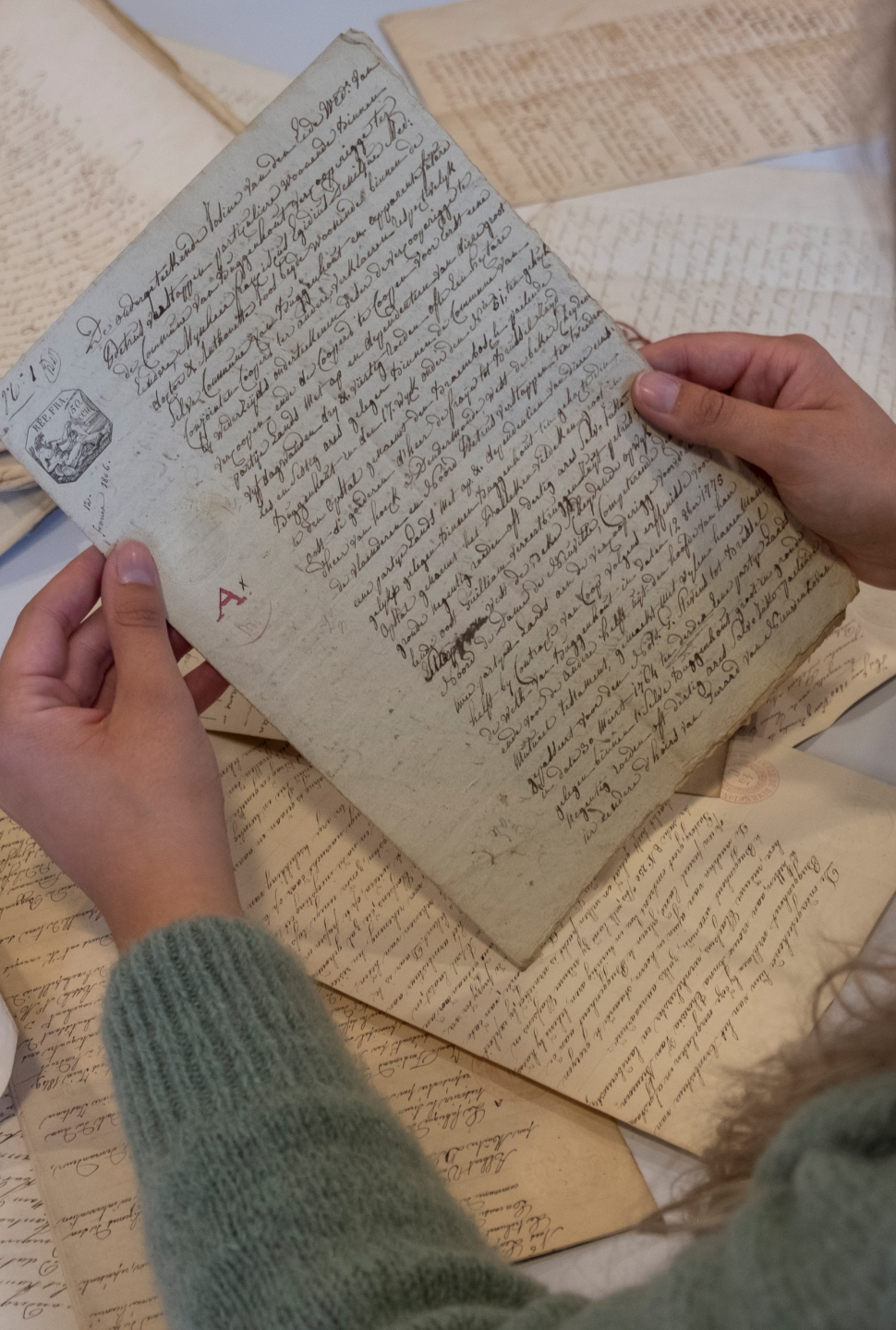
VEERLE VEREECKEN

DOMINIQUE VAN SWALM

DOMINIQUE VAN SWALM

Opzet Dijk92-Archief

1. Structurele verankering van een basisarchiefwerking
2. Uitbouw van een regionaal archiefnetwerk
3. Sensibilisering van de gemeenten en diensten/teams
4. Uitbouw en opvolging van een vrijwilligerswerking
5. Uitbouw van een (beperkte) publiekswerking

Via meerjarenplan bestaande uit **archiefpijlers**

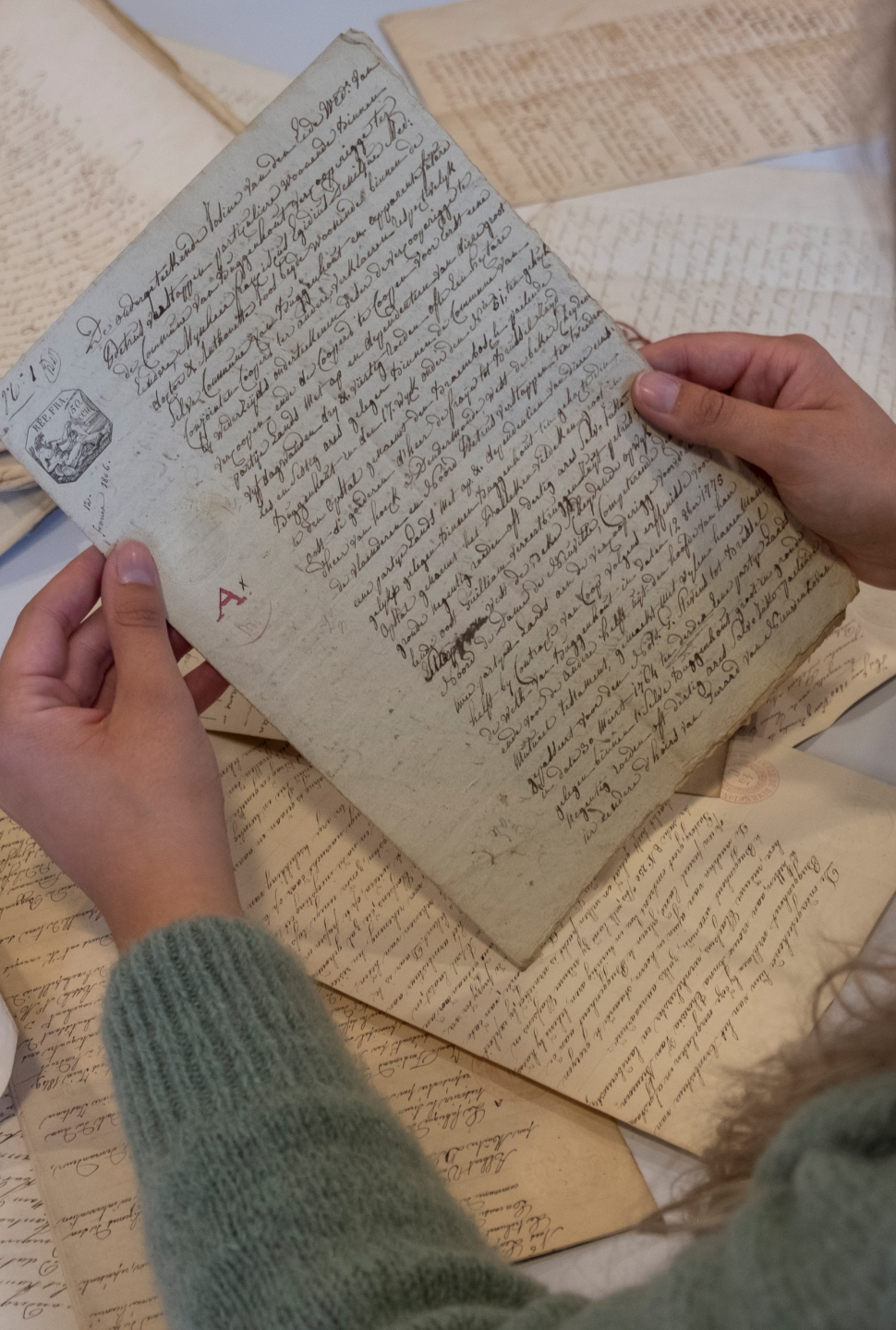

Basisdepotbeheer

Elk lokaal bestuur

- ✓ Overzicht depotruimtes en archief
- ✓ Optimaliseren bewaaromstandigheden
- ✓ Bestaande achterstand selectie/vernietiging
- ✓ Uitwerken en introduceren procedures

Beperkte maandelijks aanwezigheid in elk bestuur

Opzet Dijk92-Archief

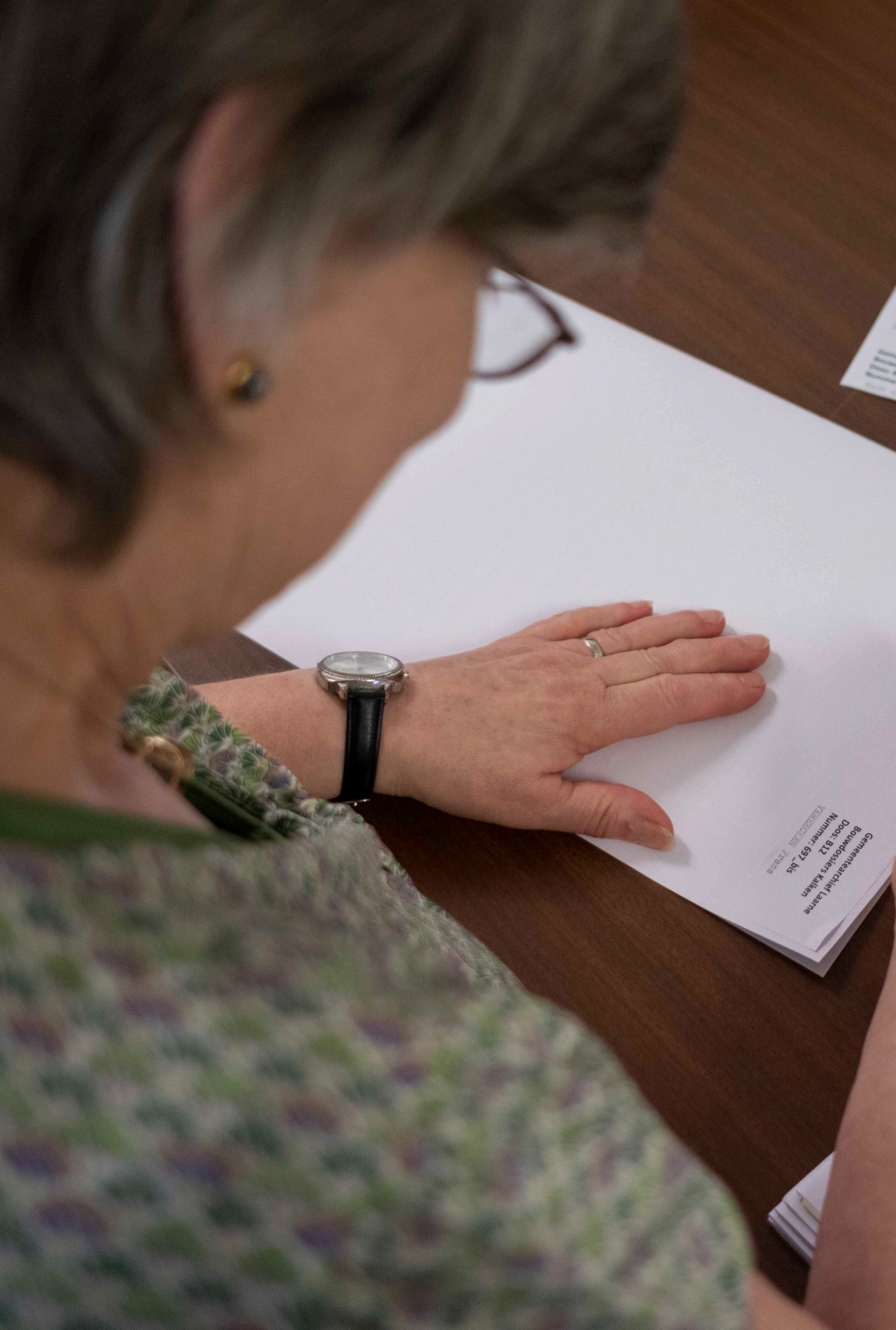
1. Structurele verankering van een basisarchiefwerking
2. Uitbouw van een regionaal archiefnetwerk
3. Sensibilisering van de gemeenten en diensten/teams
4. Uitbouw en opvolging van een vrijwilligerswerking
5. Uitbouw van een (beperkte) publiekswerking

Via meerjarenplan bestaande uit archiefpijlars

Vrijwilligerswerking Dijk92

BESTUUR	VRIJWILLIGERS
Buggenhout	2
Hamme	2
Laarne	3
Lebbeke	1
Wichelen	3
Zelee	7
TOTAAL	18 vrijwilligers

Takenpakket archiefvrijwilliger

Takenpakket varieert:

- ✓ Fysiek manipuleren
- ✓ Ontsluiten van archief
- ✓ Oog hebben voor precare situaties

Focus op historisch archief, maar soms ook meer recente reeksen:

- ✓ In samenspraak/op vraag diensten
- ✓ Op initiatief van de vrijwilligers zelf

Vrijwilligersprojecten: opstart

- ✓ In groep of individueel aan de slag
- ✓ Opstart steeds met betrokken dienst
- ✓ Zelfstandig en op eigen tempo
- ✓ Regelmatig terugkoppelen en controle

Bouwdossiers Zele-Laarne

Ordenen, schonen, verpakken en inventariseren van de bouwdossiers (begin 19de eeuw tot jaren 1960/1970):

- ✓ Laarne (gemeenten Kalken en Laarne): tot fusiejaar
- ✓ Zele: tot 1961 (afpraak met dienst)

Resultaat

- ✓ Correcte bewaring dossiers
- ✓ Handig instrument voor de dienst
- ✓ Boost voor lokaal-historisch onderzoek

Kermis Zele

Ordenen, schonen, verpakken en inventariseren:

- ✓ Zeelse affiches
- ✓ Dossiers kermissen, wijkkermissen en jaarmarkten

Resultaat

- ✓ Materiaal voor tentoonstellingen
- ✓ Bruikleen HOK Zele (museum)
- ✓ Eigen gebruik Erfgoeddag

Overige projecten

- ✓ Hinderlijke inrichtingen (Wichelen – Zele)
- ✓ Archief deelgemeenten (Laarne – Wichelen)
- ✓ Poetsen en verpakken registers (Hamme)
- ✓ Verhuizen (Buggenhout – Hamme – Zele – Wichelen)
- ✓ Kunstpatrimonium (Laarne)
- ✓ Selectie OCMW-archief (Wichelen)

Inzet kennis vrijwilligers

Mensen met een passie voor erfgoed en geschiedenis

- ✓ Belang interactie
- ✓ Inzet op verschillende manieren

Mogelijkheden

- ✓ Vragen van burgers
- ✓ Stamboomonderzoek
- ✓ Organisatie Erfgoeddag

Jaarlijkse uitstap Dijk92-Archief

Dijk92-Archief

Contactgegevens:

Liese Vandoninck

Intergemeentelijk Archivaris

Buggenhout – Hamme – Laarne – Lebbeke – Wichelen – Zele

liese@dijk92.be

0471 60 53 17

Namiddagprogramma

- 13.45 uur: Aan de slag! In kleine groepen leernoden en toekomstige vormen in kaart brengen
 - 15.30 uur: Koffiepauze
 - 16.00 uur: Uitdagingen aangaan via netwerken. Het belang van duurzame netwerken en synergetische samenwerkingsverbanden in de archief- en erfgoedsector.
-
- A large yellow triangle is positioned in the bottom right corner of the slide, pointing towards the top right.

Aan de slag

- Ronde 1: in welke situaties komt u competenties tekort en hoe wil u die aanleren? – 45 minuten
- Ronde 2: wat vindt u van de conclusies van de voorgaande groep?

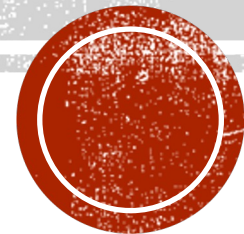
Aan de slag: de groepen (zie badge)

- Digitalisering en ontsluiting van analoge archiefstukken | Moderator Tom Cobbaert (ADV N en Sectie AHD VVBAD) en Wim Lowet (Vlaams Architectuurinstituut)
- Bewaring van born-digital archiefstukken | Moderatoren Koen Schuddinck en Dries Vandaele (Cluster Documentbeheer van Het Facilitair Bedrijf)
- Participatie | Moderator Jacqueline van Leeuwen (FARO)
- Vrijwilligerswerking | Moderator Jelena Dobbels (FARO)

DUURZAME NETWERKEN & VASTE REGIOVORMING IN DE ARCHIEF- EN ERFGOEDSECTOR

Netwerkdag voor archieven
FARO/Archiefpunt/VVBAD/Facilitair bedrijf

Brussel, 03/03/2023

VERSCHILLENDE “PETJES”

▪ **Universiteit Antwerpen**

→ Sinds 1999

→ Bestuurskracht gemeenten (57 visitaties en 16 zelfevaluaties), dienstverlening lokale besturen (handboek met Roel Verhaert) en steunpunt bestuurlijke vernieuwing (Vlaamse overheid): o.a. gemeentefonds, G-O, decentralisatie, toekomstvisie lokale besturen ...

▪ **Gemeente Vorselaar**

→ Sinds 2007 burgemeester

→ Lokale lijst ACTIEV

▪ **Samenwerkingsverband Neteland**

→ Sinds 2016 voorzitter - vaste regio Neteland cf. ook zonevorming (regio Kempen)

→ Eerder al intergemeentelijke samenwerking (Kempens Karakter)

AGENDA

- Grote maatschappelijke uitdagingen voor overheid
 - De theorie: bestuurskracht
 - De praktijk: kwetsbaarheid
- Status quaestionis van de overheid anno 2023
 - De theorie: botsende regimes
 - De praktijk in archief- en erfgoedsector
- Oplossingsrichting richting 2024: opschaling en regiovorming
 - De theorie: regiovorming en referentieregio's
 - De praktijk: het idee van een vaste regio (Neteland)
- Rode draad: netwerking
 - De theorie: netwerktheorieën
 - De praktijk: netwerken de in archief- en erfgoedsector

1. GROTE UITDAGINGEN VOOR DE OVERHEID

(A) DE THEORIE

▪ Grote uitdagingen voor de overheid:

- Maatschappelijke opgaven: bv. inzake welzijn (sociale noden), zorg (gezondheidszorg), veiligheid, detailhandel, tewerkstelling, maatschappelijk weefsel/sociaal kapitaal, klimaat / energie en droogte / erosie / stikstof, mobiliteit, duurzaamheid (SDG's), ...
- Meer wicked issues: complexe uitdagingen en VUCA-omgeving (water/droogte, bouwshift, activering, mobiliteit, integratie, veiligheid) > nood aan integratie en sterke samenwerking
- Met een polycrisis op de achtergrond (geen oplossingen meer mogelijk op het moment dat crisis zich voordoet: bv. noodplanningsambtenaar) > pro-actief werken (bv. cyberaanvallen)

▪ Bestuurskracht:

- De theorie

OPDRACHT

(taken, behoeften, vragen, beleid)

vs.

CAPACITEIT

(personeel, middelen, mogelijkheden)

1. GROTE UITDAGINGEN VOOR DE OVERHEID

(B) DE PRAKTIJK

DE SPIEGEL VOORHOUDEN

- Eénmansdiensten > kwetsbaarheid: IT, mobiliteit, energie, vreemdelingen, ... en archief
- Outsourcing > bv. stedenbouw, mobiliteit, IT (Mondea, Servantes, CIPAL)
- Geen expertise / capaciteit om burgemeester te ondersteunen
> bv. bovenlokale onderhandelingsfora (voorbeeld: vervoerregio)
- Groot verloop ambtenaren (vrijwillig ontslag, consultants, burn-outs)
> vaak ook gevolg van verscherpte partijpolitisering
- Werving van sterke politici, sterke ambtenaren en sterke burgers
> frustratie vaak te maken met te weinig professionaliteit
- Voor regie te weinig capaciteit > personeel eigen dienstverlening, maar geen beleidsintegratie
- Forensische audits Vlaamse overheid > soms problemen van integriteit en belangenvermenging (té dicht bij burgers te staan: bv. handhaving)

2. STATUS QUAESTIONIS OVERHEID ANNO 2023?

(A) DE THEORIE

- Botsende regimes centraal-decentraal (decennia lang enkel een groeimodel)
- Vlaamse overheid: gebrek aan coördinatie en politiek systeem dat vast zit
- Te weinig bestuurskracht bij lokale besturen (cf. de “spiegel”)
- Nieuwe **wervende toekomstvisie** nodig
 - Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing - Lieven Janssens & Filip De Rynck
 - Minder maar sterkere lokale besturen (meest nabije bestuur, goed om maatschappelijke issues aan te pakken cf. geïntegreerd/transversaal) en lokaal maatwerk, democratisch draagvlak, creatief/wendbaar (bv. in crisissen) en dynamiek en innovatie op lokaal niveau)
 - Meer gebiedsgerichte werking voor Vlaamse overheid
- **Momentum** van 2024
 - Samenvallende verkiezingen, sense of urgency

POLITIEK EN BELEID 24 april 2022 - 12:00

Minister Bart Somers:
"Gemeentefusies noodzakelijk,
samenwerking is niet genoeg"

‘In een polycrisis hebben
beleidsmensen minder loepen
en meer verrekijkers nodig’

2. STATUS QUAESTIONIS OVERHEID ANNO 2023?

(B) DE PRAKTIJK

- Quid archief- en erfgoedsector:
 - Robuustheid:
bv. éénmansdiensten, lokale inbedding, stiefmoederlijke behandeling, wisselende prio
 - Intrinsieke kwaliteit:
bv/ kwetsbaarheid inzake informatieveiligheid, bv. cyberaanvallen
 - Nood aan integratie:
bv. IT (informatieveiligheid), directie/generiek (bv. archief), vrije tijd (erfgoed, toerisme), ...
- Nood aan **opschaling** en nood aan **netwerking**
 - Lokale opschaling (2024-2030)
 - Vaste regiovorming
 - ... ook dan nog netwerking

3. OPLOSSING: OPSCHALING EN REGIOVORMING

(A) DE THEORIE

- Overheden (en lokale overheden in het bijzonder) staan voor complexe maatschappelijke uitdagingen
- Lokale besturen zullen nog belangrijker worden
- Kwetsbaarheid wegnemen
+ bewustzijn van echte taakstelling, kwaliteit van dienstverlening en kwetsbaarheid
- Failliet klassieke staatshervormingen + nood/urgentie (systeem zit vast - partijpolitiek, verkabinetisering) > momentum 2024
- Interne staatshervorming waarin **lokale besturen centraal** staan
- Opschaling nodig: “nood” maar hoe? Logica’s? aspecten opschaling? En welke vormen?

LOGICA'S & ELEMENTEN BIJ OPSCHALING

DRIE LOGICA'S

- **Bestuurlijke logica**

al traditie van overleg, samenwerking, samen IGS'en opgericht, politiezone, eerstelijnszone

- **Ruimtelijke logica**

ruimtelijk logisch geheel (contour van de subregio, rivieren/autostrades, openbaar vervoer, fietsbare afstand)

- **Socio-logica**

oriëntatie (verenigingsleven, migratie wonen), winkelen, de trein nemen, zwembad, ziekenhuis, huisartsenwachtpost

▪

ZES ASPECTEN VAN OPSCHALING

- **Ambtelijke capaciteit, politieke capaciteit, organisatie-capaciteit**

- **Financiële en strategische capaciteit, samenwerking/multi-level governance en robuustheid**

VORMEN VAN OPSCHALING

- Varianten
 - Fusies
 - Ambtelijke fusies
 - Vaste regiovorming
- Vroeger was antwoord: intergemeentelijk samenwerken
 - maar soms in alle richtingen > daarom initiatieven om meer vaste netwerken en IGS'en te creëren
 - initiatieven Vlaamse overheid
 - (2013-2018): “regioscreening” + vrijwillige fusies
 - (2019-2024): Vaste “regiovorming” + vrijwillige fusies
 - December 2022: definitieve constructie referentieregio's

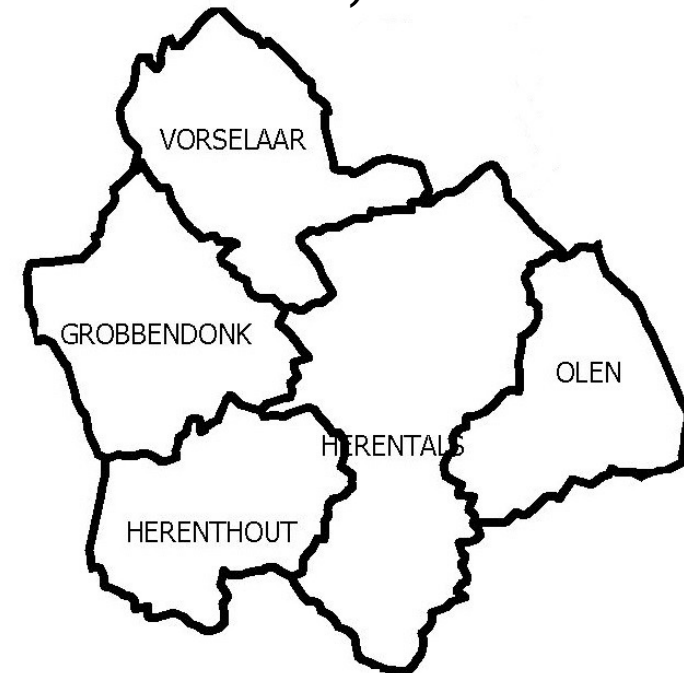
3. OPLOSSING: OPSCHALING EN REGIOVORMING

(B) DE PRAKTIJK VAN NETELAND

- **Het idee van Neteland:** vaste regiovorming avant la lettre, intensief en consequent netwerken / samenwerken in een vast verband, bestuurskracht verhogen, geïntegreerd en transversaal werken
→ vanuit versterkte bestuurskracht kwaliteit verhogen (bv. archief- en erfgoedbeleid) en ook sterker netwerken (bv. gebiedsgerichte werking met onderhandelingsforum Vlaamse overheid in referentieregio) en bovenlokaal samenwerken met andere partners (minder maar sterkere partners rond de tafel)!

= Verregaande intergemeentelijke samenwerking in een VASTE REGIO cf. matroesjka-model (nota regiovorming)

- Vaste regio = **POLITIEZONE**
 - Bestaande governance structuur
 - Geen discussie over samenstelling en geen keuze tot “opt-out”
 - Al herkenbaarheid, ook bij burgers (bestaat al 15 jaar)
 - Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Olen, Vorselaar
 - Regio ruim 70.000 inwoners

7.3.3 Kempen

	HEIST-OP-DEN-BERG	NIJLEN	HERENTALS	HERENTHOUT	GROBBENDONK	VORSELAAR	OLEN	HULSHOUT	HERSELT	WESTERLO	LAAKDAL	GEEL	MEERHOUT	BALEN	RETIE	DESSEL	MOL	KASTERLEE	LILLE	HOOGSTRATEN	RIJKEVORSEL	MERKSPLAS	BEERSE	OUD-TURNHOUT	TURNHOUT	VOSELAAR	RAVELS	ARENDONK	BAARLE-HERTOG
HEIST-OP-DEN-BERG	115	55	43	43	43	39	51	44	45	50	46	49	41	41	37	40	42	41	37	38	40	35	34	32	32	33	37	40	26
NIJLEN	55	87	39	44	49	44	43	36	35	40	45	39	35	37	31	35	32	32	36	30	36	32	33	30	28	32	33	34	23
HERENTALS	43	39	124	104	102	102	111	81	81	88	88	97	84	83	76	79	74	87	88	70	73	71	70	66	72	67	69	60	48
HERENTHOUT	43	44	104	111	101	100	104	83	82	88	87	88	84	82	74	80	69	79	85	70	73	71	70	65	65	65	70	60	48
GROBBENDONK	43	49	102	101	120	105	102	81	77	88	93	92	84	83	76	81	73	81	87	72	76	71	76	69	70	72	72	64	50
VORSELAAR	39	44	102	100	105	120	104	79	78	86	92	88	80	85	79	79	68	83	91	70	76	71	74	69	70	71	73	61	50
OLEN	51	43	111	104	102	104	136	84	88	101	96	101	86	88	83	86	79	89	92	76	78	76	75	72	72	71	78	69	50
HULSHOUT	44	36	81	83	81	79	84	103	97	95	89	85	83	80	73	77	67	73	73	67	68	70	66	65	62	63	70	58	46
HERSELT	45	35	81	82	77	78	88	97	109	97	90	88	82	79	73	76	65	73	71	66	66	67	64	62	60	61	68	57	45
WESTERLO	50	40	88	88	88	86	101	95	97	122	102	101	89	84	78	81	75	77	77	74	75	70	71	68	68	67	75	65	47
LAAKDAL	46	45	88	87	93	92	96	89	90	102	137	111	105	90	81	83	73	77	78	73	78	71	71	68	68	71	77	64	49
GEEL	49	39	97	88	92	88	101	85	88	101	111	140	106	93	85	89	87	86	82	78	78	73	76	70	74	73	77	66	51
MEERHOUT	41	35	84	84	84	80	86	83	82	89	105	106	116	90	77	85	76	77	75	70	70	71	70	65	65	68	69	58	49
BALEN	41	37	83	82	83	85	88	80	79	84	90	93	90	117	90	100	95	80	80	74	75	73	74	70	70	71	74	62	51
RETIE	37	31	76	74	76	79	83	73	73	78	81	85	77	90	111	96	79	89	83	76	78	78	78	80	76	77	84	76	54
DESSEL	40	35	79	80	81	79	86	77	76	81	83	89	85	100	96	113	91	85	81	74	76	77	75	74	72	72	75	69	52
MOL	42	32	74	69	73	68	79	67	65	75	73	87	76	95	79	91	123	71	70	64	64	64	66	63	64	62	66	62	46
KASTERLEE	41	32	87	79	81	83	89	73	73	77	77	86	77	80	89	85	71	120	100	79	80	84	87	87	87	86	84	74	63
LILLE	37	36	88	85	87	91	92	73	71	77	78	82	75	80	83	81	70	100	117	82	84	86	89	87	85	85	84	73	63
HOOGSTRATEN	38	30	70	70	72	70	76	67	66	74	73	78	70	74	76	74	64	79	82	116	105	99	91	82	87	85	91	79	71
RIJKEVORSEL	40	36	73	73	76	76	78	68	66	75	78	78	70	75	78	76	64	80	84	105	117	103	91	86	89	87	94	84	71
MERKSPLAS	35	32	71	71	71	71	76	70	67	70	71	73	71	73	78	77	64	84	86	99	103	121	98	90	91	94	95	82	71
BEERSE	34	33	70	70	76	74	75	66	64	71	71	76	70	74	78	75	66	87	89	91	91	98	151	124	128	131	96	84	68
OUD-TURNHOUT	32	30	66	65	69	69	72	65	62	68	68	70	65	70	80	74	63	87	87	82	86	90	124	133	122	120	92	84	64
TURNHOUT	32	28	72	65	70	70	72	62	60	68	68	74	65	70	76	72	64	87	85	87	89	91	128	122	152	123	93	81	69
VOSELAAR	33	32	67	65	72	71	71	63	61	67	71	73	68	71	77	72	62	86	85	85	87	94	131	120	123	140	88	76	66
RAVELS	37	33	69	70	72	73	78	70	68	75	77	77	69	74	84	75	66	84	84	91	94	95	96	92	93	88	116	92	70
ARENDONK	40	34	60	60	64	61	69	58	57	65	64	66	58	62	76	69	62	74	73	79	84	82	84	84	81	76	92	109	67
BAARLE-HERTOG	26	23	48	48	50	50	50	46	45	47	49	51	49	51	54	52	46	63	63	71	71	71	68	64	69	66	70	67	86

EEN GROEITRAJECT

- Al een **traditie** van samenwerking (een basis) > **intentie** tot samenwerken: het charter (intentie/de wil)
- Eerste **projecten** (proeven) > nadien meer domeinen: bv. vrije tijd, omgeving, welzijn (**verbreden**)
- Een juridische **structuur**: projectvereniging (robuust maken) en **verdeelsleutel** (financieel kader)
- **Personeel delen** met mekaar (handen en voeten geven à samenwerking, de lakmoesproef)
- Ook durven als niet elke partner even grote nood inziet: **samen uit, samen thuis** (solidariteit/vertrouwen)
- Vergaderstructuur en besluitvorming **verankeren** (kwetsbaarheid wegnemen)
- **Andere stakeholders** betrekken in de werking: bv. unizo/voka, scholen, enz. (extra-bestuurlijk)
- Echt **beleidsmatig** afstemmen en keuzes maken (écht samen beleid maken)
- Domeinen **verbinden** (geïntegreerd, transversaal werken) > samen **meerjarenplan** (vooruitkijken)
- Intergemeentelijke **samenwerkingsverbanden afstemmen** en op één leest schoeien (vaste regio)
- **Personeelsbeleid** op mekaar afstemmen: bv. rechtspositieregeling (cf. ambtelijke fusie zoals NL)

WELKE DOMEINEN NU?

44 domeinen!

- Bib Neteland
- UiT-in-Neteland, evenementenloket
- Buiten spelen, speelplekjes, Schatten vlieg
- Milieuambtenaren en duurzaamheid (zwerfvuilcamera's)
- Bovenlokaal cultuurbeleid
- Bovenlokaal sportbeleid
- Bovenlokaal jeugdbeleid
- Geïntegreerd breed onthaal
- Lokaal gezondheidspreventiebeleid
- ISOM: eerstelijnszorg integratie psycholoog wijkwerken, jurist arbeidstrajectbegeleider
- Communicatieambtenaren, ICT, HR (RPR)
- Reorganisatie politiezone
- Strategisch HR-beleid / politie – gemeenten – jobbeurs – baanbrekende werkgever
- LIVC (radicalisering), polarisatie sociale media
- Verslavingsbeleid (visietekst, GHO, preventie)
- Zonale veiligheidscel / noodplanningscoörd. zonale veiligheidsraad ism parket (bv. SAMEN)
- Zonale Mobiliteitsraad
- Handhavingsoverleg / pool
- IOED (onroerend erfgoed) + Cultureel erfgoed
- Toerisme Neteland
- GeWOONtebreker, ontharding, stdb. lasten
- Integrale veiligheid + preventie & ketenaanpak

VOORBEELD: BIBLIOTHEEK

Verbreden van aanbod: regiobib met uitgebreide fysieke/digitale collectie, Arkadegames, de Schrijfwijzen, lezingen, wisselcollectie, verwendag, Boekstart, bib als derde plek, ...

Aanbod toegankelijker maken: gebruik Bieblo, Bibster, Mijn Leestipper, GoPress, vervoer van materialen, streamen aanbod, Digibank Neteland

Eén gezamenlijk bibliotheekreglement

Eéngemaakt lidmaatschap

Vergroot de **(digitale) geletterdheid** en het leesplezier van iedereen.

Interne werking/dienstverlening: operationeel transportsysteem, gezamenlijk personeelsbeleid, vormings- en netwerkmomenten personeel

In de nabije toekomst werken aan één collectie

Koppeling met archief en erfgoed (cf. dossier klooster Vorselaar)

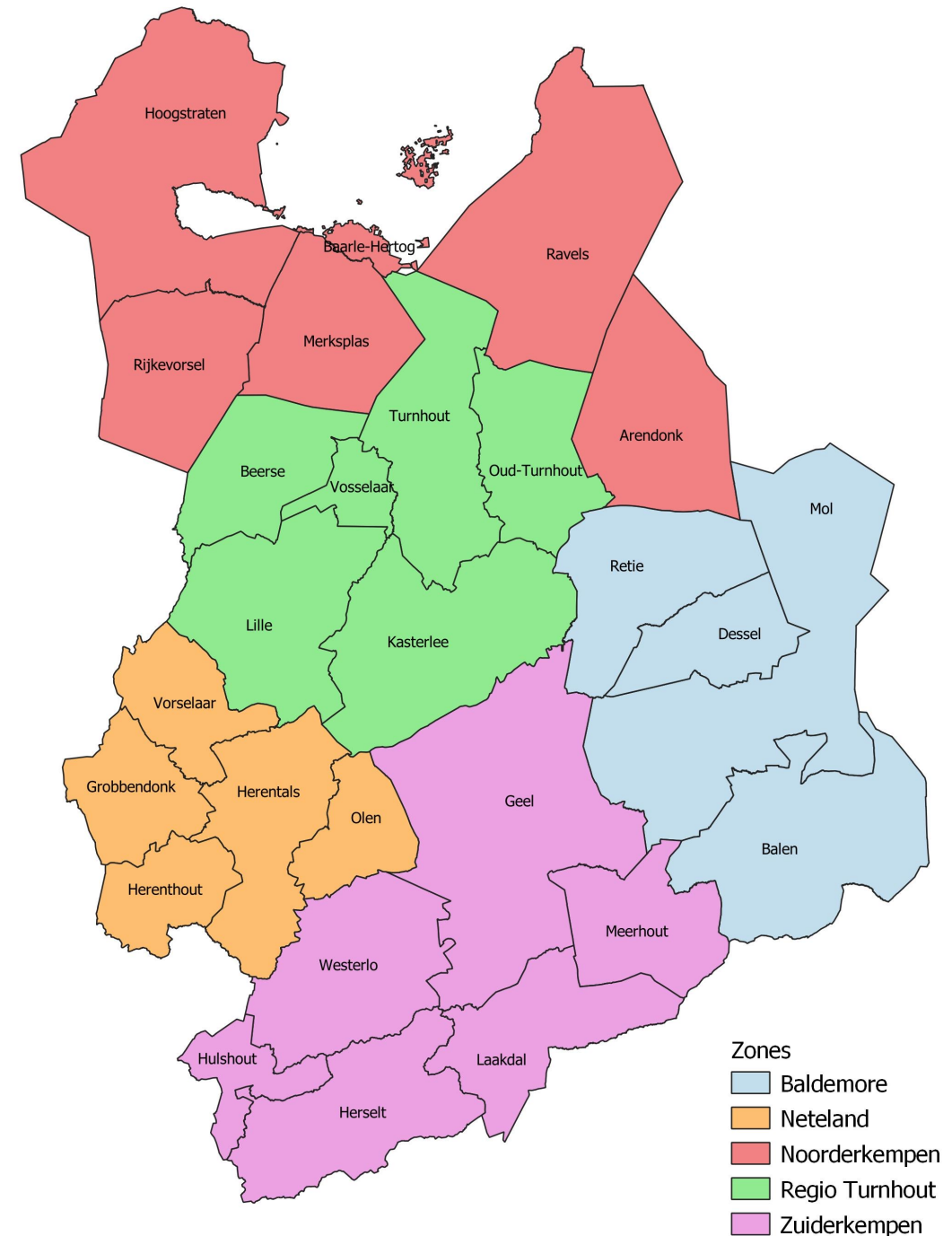
ANALYSE: MEERWAARDE VAN NETWERKEN

- Doelen worden bereikt die ver boven de capaciteit van de individuele organisaties gaan.
- 1. **Bestuurskracht en slagkracht**
Kwetsbaarheid, pro-actief ikv crisissen, vaste regiovorming
Thema's die we niet individueel kunnen organiseren
(bv. corona, noodplanning, handhaving, e-inclusie)
- 2. **Automatisme/reflex, de “onzichtbare meerwaarde”**
(bv. woonactor, bibliotheek, buitenspeeldagen)
- 3. **Transversaal/geïntegreerd werken over domeinen heen**
(bv. SAMEN, jeugdwelzijn, UiTPAS, evenementenloket ...)
- 4. Meer dan organisatiemodel, ook maatschappelijke beweging
Netwerking partners (bv. VOKA/UNIZO, STEM-partners, scholen, veiligheid)
- 5. Subsidies/projectmatig werken/intervisie > **echt beleidsmatig afstemmen**
bv. integrale veiligheid (politiecodex, handhavingscodex) en bv. zwemwater

NIET ALLEEN IN NETELAND

- Conferentie burgemeesters Kempen
- Vijf 5 vaste werkingsgebieden
 - **Noorderkempen:**
cf. Noorderkempen werkt & twee PZ's: KENO + Noorderkempen
 - **RIT:** stadsregio Turnhout met ook Lille & Kasterlee = PZ Turnhout
 - **Baldemore:** bestaande ELZ
 - **Zuiderkempen:** bestaande ELZ & twee PZ's: Zuiderkempen & GLM
 - **Neteland:** PZ & een "vaste regio" met sterke transversale werking

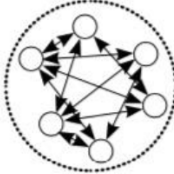
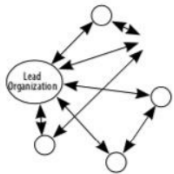
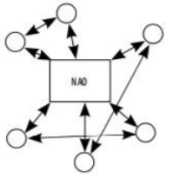
4. DUURZAAM NETWERKEN

(A) DE THEORIE

Om doelstelling die je zelf niet kan realiseren, moet je samenwerken
→ zelfregulerend netwerk (meest lichte vorm, elke partij doet mee),
leiderorganisatienetwerk (activiteiten gestuurd door één van de leden)
of netwerk administratieve organisatie (aparte entiteit die coördineert).

VIJF ELEMENTEN

- **Leiderschap:** inter-menselijk, inter-organisatorisch, institutioneel (kader)
- **Vertrouwen:** zie bestuurlijke 'logica'
- **Hulpbronnen:** financiën, personeel, tijd
- **Macht:** afhankelijkheid onderling (bv. lokaal bestuur, mutualiteiten, kleine vzw),
regierol lokaal bestuur vaak om te vermijden dat er onevenwichtige verhoudingen zijn
- Network **governance:** welke resultaten nodig, evalueren, wanneer stoppen
- Waarom het soms niet lukt?
 - Gebrek aan voldoende hulpbronnen
 - Niet vinden van voldoende, overtuigde netwerkverbinders
 - Logica eigen organisatie versus de bestuurslogica van het netwerk > ambigu ("grenswerker")
 - Soms cultureel of inter-menselijk > wachten op nieuw momentum (nieuwe directeur, nieuwe burgemeester, ...)
 - Organisaties die erg verticaal, geformaliseerd, bureaucratisch werken, heel moeilijk met netwerken.

Organisatievorm	Zelfregulerend netwerk	Leiderorganisatienetwerk	Netwerk administratieve organisatie (NAO)
Visualisatie			
Principe	Geen administratieve entiteit, participatie in netwerkmanagement door alle partijen.	Administratieve entiteit (en netwerkmanager) is een belangrijke netwerkpartij die ook een rol heeft in het primaire proces.	Een toegewezen en aparte entiteit is gecreëerd om het netwerk te managen.

Provan & Kenis 2004

CLICHES OVER NETWERKING

- Peter Cousaert - Boek over netwerken - www.vvsg.be

4. DUURZAAM NETWERKEN

(B) DE PRAKTIJK

- Verschillende soorten archiefinstellingen
zie <https://www.vvbad.be/ledennetwerk/archieven/over-archieven>
- In verschillende netwerken. Meestal eerder informeel van aard, op een paar uitzonderingen na.
- Op elke schaal zijn (de meeste) archiefinstellingen in tal van netwerken.
- Vlaams:
 - De voornaamste speler is *VVBAD* (Vlaamse vereniging voor bibliotheken, archieven en documentatiecentra); een belangenorganisatie die een aantal netwerken faciliteert (<https://www.vvbad.be/ledennetwerk>).
 - Bv. *Werkgroep Lokale Overheidsarchieven* (vanuit de Sectie Archief- en Hedendaags Documentbeheer)
 - Bv. *Archiefpunt*: organisatie met landelijke dienstverlenende rol; oorspronkelijk initiatief van kleurarchieven (Liberas, Amsab-ISG, KADOC en het ADVN) maar intussen alle landelijk ingedeelde archieven mee aan boord: dus ook CAVA, Letterenhuis, Vlaams Architectuurinstituut en AMVB.
 - > Deze landelijk ingedeelde archieven mee in formele netwerk '*Archievenoverleg*' (met ook FARO + Rijksarchief)
 - > Er is ook een '*Overleg erkende (en bovenlokaal) ingedeelde archieven*' (FARO organiseert)
 - Bv. ook *AFB (Agentschap Facilitair Bedrijf)* richt een aantal netwerken in: bv. Gebruikersgroep over het serieregister en Digitaal Archief Vlaanderen
 - Bv. *FARO*, Vlaams Steunpunt voor cultureel erfgoed, richt regelmatig lerende netwerken in

DE PRAKTIJK IN ARCHIEF- EN ERFGOEDSECTOR

- Provincie: Vroeger had elke provincie ook nog eens zijn netwerk (West-Vlaanderen: WAP, Vlaams-Brabant: BRAK, Antwerpen: KAPA). Enkel nog WAP?
- Bovenlokaal:
 1. Op regionaal niveau zie je dat archiefinstellingen doorgaans wel een breed netwerk creëren, hetzij vooral om kennis en informatie te delen – niet om structureel samen te werken.
 - Soms zijn deze geïnitieerd vanuit een centrale organisatie (bv. via de erfgoedcel)
 - Soms ook puur van onderuit en volledig vrijblijvend.
Bv. driemaandelijks archievenoverleg cf. Archiefbank Kempen (via de Kempense Erfgoedcellen)
 2. Uitzondering hierop zijn de intergemeentelijke archivarissen (<https://www.vvbad.be/meta/meta-nummer-20201/acht-intergemeentelijke-archivarissen-aan-het-woord>).
= verschillende lokale besturen samen archivaris aanwerven die het archiefbeheer over het werkingsgebied coördineert (geen intergemeentelijke archiefdiensten, wel delen personeel).
→ daar geen echte synergie
→ amper formele netwerken die zich op specifieke doelen richten en het poolen van resources

5. SAMENGEVAT: DE BOODSCHAP

- Thema studiedag staat (hoog) op de agenda
> wicked issues, maatschappelijke opgaven
- We maken deel uit van een netwerk
> ook in archief- en erfgoedsector → meer formaliseren en in vaste verbanden
- Netwerk = meerlagig netwerk-management
> zowel lokale besturen en de Vlaamse overheid = één binnenlands bestuur
- Bestuurskracht
> pro-actief handelen in de opschaling
- Het idee (en de meerwaarde) van een vaste regio/vast netwerk
> voorbeeld Neteland
- Het beheren van een netwerk vergt inspanningen ...
> netwerkverbinders, voldoende hulpbronnen → “heen- en terugdenken” (logica’s)
cf. bestuurlijke verbindingen (niet ieder voor zich, vanuit logica eigen domein!)

Tot slot

- Verslag wordt u bezorgd
 - Rapport: wordt binnenkort gepubliceerd
 - Evaluatie: laat ons weten wat u ervan vond.
En of een netwerkdag voor herhaling vatbaar is.
-
- A large yellow triangle is positioned in the bottom right corner of the slide, pointing towards the top right.